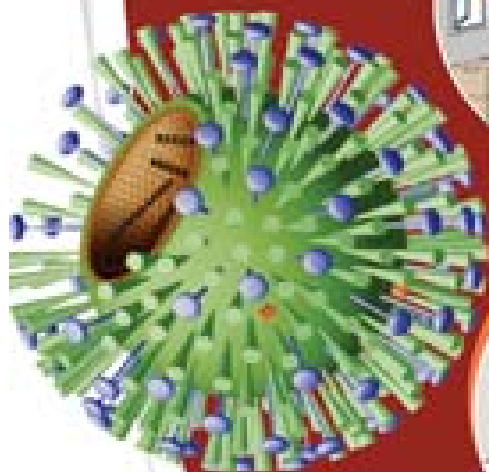
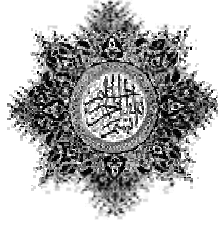

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزا نوع A (H1N1)

وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی
معاونت سلامت مرکز سلامت و محیط کار

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با انفلوانزای (H1N1) A

تهیه کنندگان (به ترتیب الفبا)

مهندس طیبه الهی - مهندس ایوب بیکی - مهندس ناهید حسن زاده - مهندس فرناز جغتایی - مهندس سید رضا غلامی -
مهندس فاطمه فلکی - دکتر مرجان قطبی - مهندس علی گورانی - دکتر صابر محمدی - دکتر علیرضا مغيثی
مهندس فریبا ملک احمدی - مهندس شیدا ملک افضلی

تحت نظارت دکتر مصطفی غفاری

تهیه شده:

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت سلامت

مرکز سلامت محیط و کار

شهریور ۱۳۸۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	تاریخچه و کلیات بیماری آنفلوآنزای A(H1N1)
۶	اهمیت اقدامات کنترل محیطی در پیشگیری از بیماری آنفلوآنزای A(H1N1)
۷	اقدامات عمومی مراقبت عوامل محیطی در پیشگیری از بیماری آنفلوآنزای A(H1N1)
۷	الف- آموزش رعایت بهداشت فردی
۸	ب- رعایت بهداشت عمومی
۸	ج- دستورالعمل نظافت و گندزدایی سطوح محیطی
۱۱	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مدارس
۱۵	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مهدکودک و روستا مهد
۱۹	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی
۲۳	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در اماکن عمومی
۲۷	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مراکز جمعی شبانه روزی
۳۱	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در صنوف و کارگاه های کوچک
۳۳	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در کارگاه های بزرگ و کارخانجات
۳۷	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در سامانه های حمل و نقل عمومی
۴۳	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در سامانه های حمل و نقل (قطار)
۴۷	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در پایانه های حمل و نقل
۵۱	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در بیمارستان ها
۵۵	راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مراسم حج
۶۳	اقدامات و گزارش دهی تشدیدکنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای نوع A
۶۷	فرم گزارش اقدامات کنترل و پیشگیری از بروز و شیوع آنفلوآنزای نوع A گروه بهداشت محیط و حرفه ای
۶۸	دستورالعمل تکمیل فرم گزارش دهی
۷۱	نمودار جریان فرآیند ثبت و گزارش دهی تشدید مراقبت عوامل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A

تاریخچه و کلیات بیماری:

آنفلوآنزای خوک یک بیماری ویروسی است که معمولاً خوک را مبتلا می‌کند اما هر ساله مواردی از ابتلای انسان به این بیماری، به ویژه از راه تماس با این حیوان، گزارش شده است و همه‌گیری جهانی آنفلوآنزا در سال‌های ۱۹۱۸ و ۱۹۱۹ نیز به علت شیوع همین نوع آنفلوآنزا بوده است. با این وجود بررسی‌های اخیر نشان می‌دهد که تغییراتی در ساختار این ویروس در آنفلوآنزای خوک به وجود آمده و موجب همه‌گیری اخیر ویروس H1N1 شده است که از ۵ آوریل ۲۰۰۹ (اسفند ۱۳۸۷) شیوع و موارد مرگ و میر ناشی از این بیماری در مکزیک و آمریکا شروع شده است.

پیش از شیوع آنفلوآنزای خوک در مکزیک در سال ۲۰۰۹، مواردی از ابتلای گسترده دامی و انسانی به این بیماری در آمریکا در سال ۱۹۷۶ و در فیلیپین در سال ۲۰۰۷ گزارش شده بود. طبق آخرین گزارش (WHO سازمان بهداشت جهانی) و CDC این بیماری در همه‌گیری اخیر در فاز ۶ مرحله پاندمیک یعنی همه‌گیری جهانی می‌باشد و این بدان معنی است که جهان و تمام قاره‌ها درگیر این بیماری شده و هیچ کشوری از این بیماری در امان نخواهد بود. بنابراین آمادگی برای مقابله و مهم‌تر از آن پیشگیری از شیوع این بیماری در همه‌ی کشورها بایستی کسب شود.

علائم موارد انسانی آنفلوآنزای خوک:

علائم و نشانه‌های موارد انسانی آنفلوآنزای خوک همانند علائم کلینیکی آنفلوآنزای انسانی است یعنی تب به همراه علائم درگیری دستگاه تنفسی (سرفه، گلودرد، آبریزش بینی)، سردرد، کوفتگی و دردهای عضلانی بوده و در تعدادی از بیماران حالت تهوع و اسهال نیز مشاهده شده است. همچنین موارد شدید گرفتاری سیستم تنفسی که منجر به فوت بیمار شده نیز گزارش شده است.

تشخیص قطعی بیماری براساس نتایج آزمایشگاهی است.

راه‌های انتقال:

- براساس آخرین مطالعات راه‌های انتقال ویروس از انسان به انسان به شرح زیر است:
- ۱- از طریق سرفه، عطسه، تخلیه ترشحات بینی و دهان بطوری که ویروس می‌تواند حداکثر تا فاصله ۱/۵ متری از طریق سرفه یا عطسه منتقل شود. (روش مستقیم)
  - ۲- تماس دست‌ها با سطوح محیطی آلوده به ویروس (مانند دستگیره درب‌ها و یا وسایلی که بطور عمومی و مشترک استفاده می‌شود) و انتقال آن از طریق دست آلوده شده به بینی و دهان و یا چشم. (روش غیرمستقیم)

اهمیت اقدامات کنترل محیطی در پیشگیری از بیماری

ویروس H1N1 در خارج از بدن انسان به مدت ۲ تا ۸ ساعت زنده می ماند. امادر دمای ۷۵ تا ۱۰۰ درجه سانتیگراد و در تماس با مواد ضد عفونی کننده مانند هیدروژن پروکساید، بتادین و الکل به راحتی از بین می رود.

منابع آلودگی:

- ۱- در انسان بینی، دهان، لب ها، چشم ها و دست ها منابع آلودگی هستند چون در افراد عادی بیشترین تماس را با دست ها دارند.
- ۲- بیشترین امکان آلودگی محیطی در وسایلی است که به نحوی با دست یا صورت انسان در تماس می باشند مثل دستگیره درها، میز و صندلی، شیرآلات، نرده پله ها، بالش و ملافه، اسباب بازی ها، وسایل آشپزی و آشپزخانه، وسایل عمومی مورد استفاده مشترک مثل اسکناس، اسناد و مدارک دست به دست شده و ...

با توجه به انتقال ساده و سریع بیماری، همکاری و هماهنگی بین افراد، جامعه و سیستم بهداشتی برای کنترل بیماری به شرح زیر ضروری است:

- آموزش رعایت بهداشت فردی به کلیه افراد در سطح جامعه برای پیشگیری از سرایت بیماری
- الزام به رعایت بهداشت عمومی در محیط با هدایت و نظارت دقیق سیستم بهداشتی
- آمادگی سیستم بهداشت و درمان برای برخورد سریع و مناسب با موارد مشکوک به بیماری و پیشگیری از انتقال آن

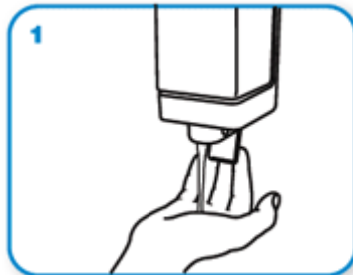
اقدامات کنترل محیطی در پیشگیری از آنفلوآنزای نوع A

الف- آموزش و رعایت بهداشت فردی:

۱. شستشوی صحیح دستها در طول روز بطور مکرر با آب و صابون (حتی الامکان مایع) با روش زیر به مدت ۲۰ ثانیه:

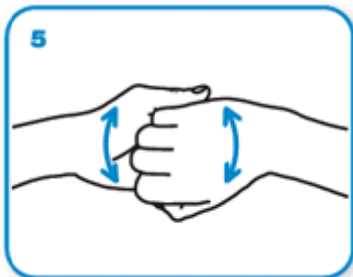
کف دستها را به هم بمالید

به اندازه کافی صابون بردارید

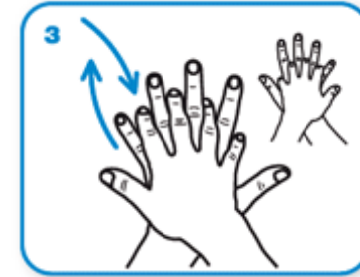
دست خود را با آب مرطوب کنید

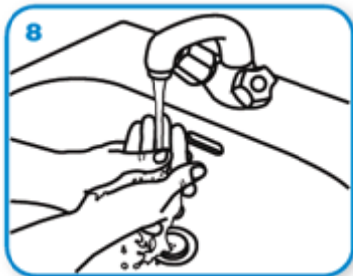
پشت انگشتان را با کف دست مقابل در حالت
قلاب انگشتان بشویید

لای انگشتان را درحالی که انگشتان را بهم قلاب
کرده اید بشویید

با کف دست پشت دست مقابل تا مچ و لای
انگشتان را بشویید

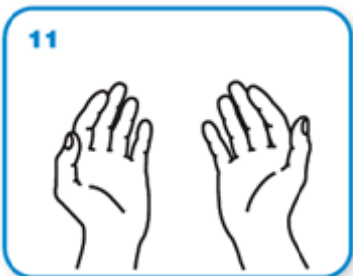
دستها را با آب آبکشی کنید

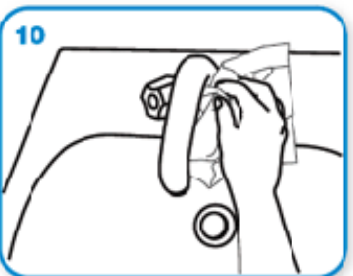
با نوک انگشتان دست کف دست مقابل را تا مچ به
روش ماساژ چرخشی بشویید

با کف دست شست دست مقابل را با ماساژ
چرخشی بشویید

... حالا دستهای شما تمیز است

با استفاده از حوله یا دستمال کاغذی شیر آب را
ببندید

دستها را با حوله شخصی یا دستمال کاغذی
خشک کنید

۲. پوشاندن دهان و بینی با دستمال کاغذی در هنگام سرفه یا عطسه
۳. خودداری از رها کردن دستمال های استفاده شده در محیط و دور ریختن آن ها در سطل زباله (حتی الامکان پس از قراردادن در کیسه پلاستیکی)
۴. خودداری از دست زدن به اشیا و سطوحی که ممکن است آلوده باشند، خصوصا در اماکن عمومی
۵. خودداری از حضور در اماکن عمومی در صورت بیماری که به تایید پزشک معالج رسیده باشد.
۶. خودداری از تماس نزدیک با بیماران
۷. خودداری از دست دادن و روبوسی با دیگران

تذکر- استفاده از ماسک های رایج بصورت عمومی در پیشگیری از انتقال بیماری موثر نبوده و توصیه نمی شود.

ب- رعایت بهداشت عمومی در محیط:

۱. آموزش نکات بهداشت فردی برای مراجعان و پرسنل اماکن عمومی، تجمعی، مدارس و ...
۲. فراهم کردن امکانات و وسایل مورد نیاز برای رعایت بهداشت فردی شامل صابون مایع (ترجیحا با سیستم مرکزی)، دستمال کاغذی، سطل های زباله در دار پدالی و ...
۳. رعایت اصول بهداشتی در جمع آوری و امحاء زباله و پسماندها
۴. تهویه مناسب در اماکن با ازدحام عمومی
۵. شستشو و گندزدایی مستمر محل هایی که موارد استفاده مشترک دارند نظیر سرویس های بهداشتی، سالن های عمومی، وسایل حمل و نقل عمومی و ... مطابق دستورالعمل نظافت و گندزدایی
۶. ارجاع پرسنل مشکوک به بیماری به پزشک و ممانعت از بازگشت به کار بیماران قطعی تا پایان بیماری

ج- دستورالعمل نظافت و گندزدایی سطوح محیطی:

۱. برای تهویه مناسب، ضروری است در یابنجره اتاق ها را در طول مدت نظافت باز گذاشته شوند.
۲. نظافت باید از یک نقطه آغاز و در طرف یا نقطه مقابل به پایان رسانده شود.
۳. گرد و خاک و غبار سطوح باید ابتدا با پارچه نمدار تمیز شوند.
۴. پارچه هایی که برای نظافت مورد استفاده قرار می گیرند، باید پس از هر بار مصرف توسط محلول هیپوکلریت سدیم (آب ژاول) ۱٪ گندزدایی شوند.
- تذکر- از سایر گندزدهای مجاز توصیه شده نیز با رعایت شرایط تهیه و مصرف آن می توان استفاده کرد.
۵. شستشو و گندزدایی دو مرحله جدا از یکدیگرند و نباید هیچگونه اختلاطی بین مواد شوینده و گندزدا انجام گیرد.
۶. لازم است بین دو مرحله شستشو و گندزدایی حداقل حدود ۱۰ دقیقه فاصله زمانی منظور شود.
۷. برای گند زدایی:
  - محلول گند زدایی کننده هیپوکلریت سدیم ۱٪ (به ازاء هر پیمانه آب ژاول ۵ پیمانه آب) در سطل آماده شود.

- پارچه را در سطل فرورده و بعد از آغشته شدن آن با محلول گندزدا پارچه ها را فشرده و با کم کردن آب اضافی، از آن برای تمیز کردن سطوح محیطی (مانند محل های ورود و خروج، روی میز و صندلی، دستگیره ها، کنار پنجره ها، وسائلی که احتمالاً با دست لمس شده اند مانند کامپیوتر، تلفن و ...) استفاده شود.
- رطوبت ناشی از آغشته شدن سطوح به مواد گندزدا باید حتماً بصورت خود بخودی خشک شده و از خشک کردن سطوح با وسایل و یا دستمال دیگری خودداری شود.
- ۸. سطل و دستمال ها و وسایل نظافت و گند زدایی سرویس های بهداشتی باید از وسایلی که برای مکان های دیگر استفاده می شود، مجزا باشند.
- ۹. شستشوی سرویس های بهداشتی و حمام ابتدا با پودر شوینده و سپس با مواد ضد عفونی کننده مناسب انجام شود.
- ۱۰. از تی مخصوص فقط برای گندزدایی مکان هایی که امکان آلودگی وجود دارد استفاده می شود.

نکات مهم:

- فرد/ افراد مسؤول نظافت نباید هیچگونه دخالتی در امر عرضه، تولید، خرید و یا فروش مواد غذایی در محل داشته باشند و در هنگام نظافت باید از ماسک، دستکش، چکمه و لباس کار استفاده نمایند.
- در طول مدت نظافت باید مراقبت کرد لباس، دستکش و ماسک مخصوص پاره نشود و آسیب نبینند و در صورت صدمه باید بلافاصله تعویض شود.
- محلول گندزدا باید روزانه تهیه و استفاده شود. (کارایی محلول پس از گذشت ۲۴ ساعت کاهش می یابد)
- محلول گندزدا باید با آب سرد یا معمولی تهیه شود. در صورت استفاده از مواد گندزدای موجود مجاز مطابق دستورالعمل های مربوطه عمل شود.
- در صورت استفاده از آب ژاول و سایر مواد گندزدای بودار باز کردن در و پنجره اتاق ها برای تهویه ی مناسب در طول مدت نظافت ضروری است.
- لازم است سطوح گندزدایی شده بمدت ۱۰ دقیقه خیس بماند.
- کلیه وسایلی که امکان گندزدایی آن ها با روش فوق وجود ندارد (مانند تجهیزات آزمایشگاهی، وسایل ورزشی و غیره) باید با استفاده از روش غوطه وری گندزدایی شوند. در این روش محلول آب ژاول به غلظت توصیه شده تهیه و وسایل مورد نظر بصورت غرقابی به مدت ۱۰ دقیقه در آن باقی می ماند.
- «تی هایی» که برای نظافت کف اتاق ها و سالن ها و غیره استفاده می شوند باید دارای چندین «سره» یا «برس» اضافی باشند. پس از استفاده از هر سره می بایست آن را در آب داغ شسته و سپس در محلول آماده شده ی آب ژاول بمدت ۱۰ دقیقه به صورت غوطه ور قرارداد. بعد از آن در دمای اتاق خشک شده و برای استفاده بعدی آماده می شود.

ایمنی در کاربرد مواد گندزدا:

- از مخلوط نمودن پودر شوینده و مواد ضد عفونی کننده باید اجتناب شود.
- در زمان استفاده از موادی نظیر پرکلرین (هیپوکلریت کلسیم) یا آب ژاول (هیپوکلریت سدیم) از مخلوط نمودن آن ها با مواد اسیدی باید خودداری شود.
- برای استفاده از هر ماده شیمیایی باید براساس دستورالعمل مصرف و استانداردهای ایمنی تهیه شده توسط تولیدکننده اقدام کرد. این دستورالعملها معمولاً در برچسب های قوطی درج شده اند.
- برای تهیه محلول رقیق همیشه باید محلول غلیظ به آب اضافه شود. از اضافه کردن آب به محلول غلیظ خودداری کنید.
- تماس پوست با محلول غلیظ موجب سوختگی شدید خواهد شد.
- در هنگام کاربرد محلول رقیق تهیه شده باید از پوشش مناسب صورت استفاده شود.
- در صورت تماس مواد گندزدا با چشم باید چشم ها به مدت ۱۰ تا ۱۵ دقیقه با آب ساده زیر شیر آب از سمت گوشه داخل چشم به سمت خارج چشم شستشو داده شود.
- جعبه کمکهای اولیه باید در هراستگاه و یا هر مکانی که مواد شیمیایی مورد استفاده قرار می گیرد در دسترس باشد.
- محتویات جعبه کمک های اولیه مشتمل بر حداقل موارد ذیل است: یک جفت دستکش یکبار مصرف، ماده شوینده ی چشم، یک شیشه ماده ضد عفونی کننده پوست و محل جراحت، ماده شوینده نظیر صابون و ترجیحاً صابون مایع یا صابون با پایه الکی بدون نیاز به شستشو با آب، چهار عدد گاز استریل، یک رول باند، یک پماد سوختگی، یک عدد قیچی، پنبه به مقدار کافی و ده عدد چسب زخم.

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مدارس

کاربرد دستورالعمل - هدف از تدوین این دستورالعمل تعیین حداقل ضوابط رعایت بهداشت مکان و تجهیزات در مدارس برای مقابله با شیوع ویروس آنفلوآنزای A(H1N1) می باشد.

۱. آموزش بهداشت فردی به دانش آموزان و نظارت بر رعایت آن به شرح زیر ضروریست:
الف) شستن دست ها جهت پیشگیری از انتقال ویروس H1N1 مطابق دستورالعمل بخش اول
ب) خودداری از روبوسی و دست دادن با سایر همکلاسی ها
۲. تراکت های آموزشی مرتبط باید بین دانش آموزان و والدین در جلسات اولیاء و مربیان و سایر جلسات آموزشی توزیع شود.
۳. پوستر یا اطلاعیه بهداشتی در خصوص رعایت نکات بهداشتی با مضمون زیر باید در محل قابل رویت نصب شود:
«بدلیل مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A لازم است دانش آموز عزیز نسبت به شستشوی صحیح دستهای خود با آب و صابون اقدام کنند»
۴. مسؤول نظافت مدرسه باید فرد مشخصی باشد که نباید هیچگونه دخالتی در امر عرضه، تولید، خرید و یا فروش مواد غذایی در مدرسه داشته باشد و آموزش لازم برای رعایت مفاد ضروری این دستورالعمل را دریافت کند.
تذکر- شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط مدرسه باید مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل انجام شود.
۵. دستمال کاغذی های استفاده شده و وسایل یک بار مصرف نظافت باید در سطل های دردار پدالی ریخته شوند.
۶. برای تامین تهویه مناسب در کلاس ها و محل تجمع دانش آموزان باید بین زنگهای تفریح در و پنجره کلاس ها باز گذاشته شود و تا آنجا که امکان داشته باشد از سیستم های تهویه و هواکش و خنک کننده و باد بزن ها برای بهبود کیفیت هوای اتاق ها استفاده شود.
۷. برای استفاده مجدد از محل های تجمع دانش آموزان مثل آمفی تاتر و نمازخانه باید حداقل ۸ ساعت فاصله از استفاده قبلی در نظر گرفته شود.
۸. استفاده از مهر و سجاده شخصی در نمازخانه ها ضرورت کامل دارد.
۹. سبدهای حمل شیر مدرسه باید گند زدایی شوند و برای مصرف شیر باید «نی» های پوشش دار تکی همراه با آن توزیع شوند.
۱۰. تخلیه مخازن زباله در کیسه های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت باید توسط مسؤول نظافت همان شیفت انجام شود.

۱۱. گند زدایی محل های دارای تماس مشترک و مستمر مانند دستگیره های در، نرده های پله ها و سرویس های بهداشتی باید قبل از هر زنگ تفریح انجام شود.
۱۲. گندزدایی کف اتاق ها، راهروها، سالن های آمفی تاتر و ... باید در پایان هر شیفت انجام شود. تذکر- رعایت نکات ایمنی در هنگام استفاده از وسایل گندزدا ضروریست
۱۳. نظافت حیاط مدرسه با آب پاشی اولیه و سپس جمع آوری گرد و خاک با استفاده از جارو یا تی باید پس از پایان هر شیفت انجام گیرد.
۱۴. رعایت نکات زیر برای بوفه مدارس ضروری است:
  - رعایت کلیه مفاد آئین نامه مقررات بهداشتی بوفه مدارس الزامی است .
  - مسؤول بوفه حق ندارد در نظافت و شستشوی مدارس دخالت نماید .
  - شستشو و گندزدایی مستمر کلیه قسمتهای بوفه الزامی است

۱۵. نظافت و رعایت نکات زیر برای سرویس بهداشتی مدارس الزامی است:
  - شستشو و گندزدایی تمام سطوح سرویس ها بعد از هر شیفت بایستی بطور مرتب انجام شود.
  - نصب سیستم لوله کشی صابون مایع و یا حداقل سیستم جامایعی همراه با مایع دستشوئی الزامی است.
  - حتی المقدور سعی شود از سیستم های مناسب جهت استفاده دانش آموزان با توجه به سن آنان در نظر گرفته شود
  - حتی المقدور سعی شود از سیستم لوله کشی پدالی یا چشم الکتریکی استفاده شود .
  - وجود تهویه مناسب در سرویس های بهداشتی الزامی است.
۱۶. در نظر گرفتن یک اتاق مناسب جهت جداسازی افراد مشکوک به آنفلوانزا و هدایت آنها به نزدیکترین مرکز بهداشتی درمانی محل الزامی است.

۱۷. در صورتی که مدرسه از سرویس عمومی برای ایاب و ذهاب دانش آموزان استفاده می کند ضروریست دستورالعمل مربوط به سامانه های حمل و نقل شهری رعایت شود.

نظارت و مسؤولیت حسن انجام این دستورالعمل به عهده مدیریت مدارس می باشد

چک لیست بازرسی از مدارس برای کنترل محیطی آنفلوآنزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

نام مدرسه: ..... تاریخ بازرسی .....

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خیر
۱	آیا راهنمای کنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای با منشا خوکی (A(H1N1) در مدرسه وجود دارد و مدیر به اجرای صحیح آن نظارت می‌کند؟		
۲	آیا تابلوهای آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A در مدارس نصب شده است؟		
۳	آیا دستورالعمل شستن دستها برای پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A در محل سرویس های بهداشتی نصب شده است؟		
۴	آیا جلسات آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A برای دانش آموزان و اولیاء و مربیان برگزار شده است؟		
۵	آیا یک اتاق مناسب جهت جداسازی افراد مشکوک به آنفلوآنزا و هدایت آنها به نزدیکترین مرکز بهداشتی درمانی محل فراهم شده است؟		
۶	آیا مواد شوینده ، گند زدا ، امکانات و تجهیزات نظافت به مقدار کافی و لازم تهیه شده و در مدرسه وجود دارد؟		
۷	آیا از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی استفاده می‌شود؟		
۸	آیا از ادامه فعالیت پرسنل بیمار و مشکوک به بیماری آنفلوآنزای نوع A ممانعت می‌شود؟		
۹	آیا مدرسه یک نفر مسؤول نظافت دارد و در هنگام نظافت از ماسک - دستکش - چکمه و لباس کار استفاده می‌نماید؟		
۱۰	آیا دستورالعمل نحوه نظافت و گندزدایی محیطهای مدرسه رعایت می‌شود؟		
۱۱	آیا دستگیره های در، زده های پله ها و سرویس‌های بهداشتی قبل از هر زنگ تفریح و سایر سطوح مانند کف اتاقها، راهروها، سالنهای آمفی تئاتر و.....در پایان هر شیفت نظافت و گندزدایی می‌شود؟		
۱۲	آیا سطل ، دستمال ها ، وسائل نظافت و گند زدایی سرویس‌های بهداشتی از وسایلی که برای مکانهای دیگر از جمله آبخوری و کلاسها استفاده می‌شود مجزا است؟		
۱۳	آیا دستمال کاغذی های استفاده شده و همچنین ادوات یک بار مصرف نظافت در کیسه های پلاستیکی محکم و سطل‌های دردار پدالی در آخر هر شیفت توسط مسؤول نظافت همان شیفت جمع آوری و دفع می‌شود؟		
۱۴	آیا برای تامین تهویه مناسب کلاسها و محل تجمع دانش آموزان بین زنگهای تفریح پنجره و در های کلاس باز گذاشته می‌شود؟		
۱۵	آیا در نماز خانه ها از مهر و سجاده و چادر شخصی استفاده می‌شود؟		
۱۶	آیا حیاط مدرسه پس از پایان هر شیفت نظافت می‌شود؟		
۱۷	آیا سرویس های بهداشتی تهویه مناسب دارند؟		
۱۸	آیا تمام سطوح سرویس های بهداشتی بعد از هر شیفت بطور مرتب نظافت ، شستشو و گندزدایی می‌شود؟		
۱۹	آیا سیستم لوله کشی صابون مایع و یا حداقل ظرف همراه با مایع دستشویی در محل سرویس‌های بهداشتی نصب شده است؟		
۲۰	آیا کلیه قسمت‌های بوفه مستمر شستشو و گندزدایی می‌شود؟		
۲۱	آیا برای استفاده شیر " نی های " پوشش دار تکی توزیع می‌شود؟		
۲۲	آیا مسؤول بوفه نحوه شستن دستها را برای پیشگیری از انتقال ویروس میداند		
۲۳	آیا سرو نمک ، فلفل ، سماق و آب خوردن در بوفه ترجیحا در بسته بندی های یکبار مصرف انجام گیرد در غیر اینصورت ظروف حاوی آنها به روش مناسب گند زدایی می‌شود .		
۲۴	آیا جعبه کمک‌های اولیه با لوازم مناسب در مدرسه وجود دارد؟		

نام و نام خانوادگی و امضای مدیر مدرسه

نام و نام خانوادگی و امضای بازرس بهداشت محیط

راهنمای کنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مهدکودک و روستا مهد

کاربرد دستورالعمل - هدف از تدوین این دستورالعمل تعیین حداقل ضوابط رعایت بهداشت مکان و تجهیزات مهدکودک و روستامهد در مقابله با شیوع ویروس آنفلوآنزای نوع A(H1N1) می باشد.

تعاریف:

- **مهد کودک:** به مراکزی گفته می‌شود که امکانات لازم برای نگهداری، پرورش و آموزش پیش از دبستان کودکان سالم از پایان سه ماهگی تا پایان شش سالگی را فراهم آورد.
- **روستا مهد:** مهدکودک‌های واقع در مناطق روستایی که گروه سنی ۳ تا پایان ۶ سالگی در این مراکز نگهداری می‌شوند.
- **کارکنان مهدکودک:** به کلیه افرادی که به هر نحو (مستقیم یا غیر مستقیم) با کودکان مهدکودک در ارتباط هستند، کارکنان مهدکودک اطلاق می‌شود.

فضای مورد نیاز :

- ۱- به ازای هر کودک باید حداقل ۴ متر مربع فضا در نظر گرفته شود.
- ۲- حداقل فضای مورد نیاز برای هر واحد توالت ۲/۵ متر مربع می‌باشد.
- ۳- برای استفاده از فضای بازی مهدکودک باید به این نکته توجه شود که همه کودکان بطور همزمان از فضای بازی مهدکودک استفاده نکنند.

نکات بهداشتی مهم در پیشگیری از آنفلوآنزای A(H1N1) در مهدکودک:

- ۱- رعایت دستورالعمل شستن دست ها جهت پیشگیری از انتقال ویروس H1N1 در مهدکودک ها توسط کارکنان و برای کودکان ضروریست.
- ۲- مسؤول نظافت مهد باید فرد مشخصی باشد وی نباید هیچگونه دخالتی در امر عرضه، تولید، خرید و یا فروش مواد غذایی و نگهداری کودک داشته ی مهدکودک و روستا مهد داشته باشد.
- تذکر- شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط مهدکودک باید مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل انجام شود.
- ۳- دستمال کاغذی های استفاده شده و وسایل یک بار مصرف نظافت باید در سطل های دردار پدالی ریخته شوند.
- ۴- اتخاذ تدابیر لازم و اقدام سریع در انجام کمکهای اولیه در مواقعی که جدا کردن کودک بیمار از سایر کودکان لازم می شود.
- ۵- کلیه وسایل بازی کوچک باید با استفاده از روش غوطه‌وری گندزدایی شوند. در این روش محلول آب ژاول به غلظت توصیه شده تهیه و وسایل فوق بصورت غرقابی بمدت ۱۰ دقیقه در آن باقی می‌مانند.
- ۶- گندزدایی مناطق دارای تماس مشترک و مستمر مانند دستگیره های در، نرده ی راه پله ها و سرویس‌های بهداشتی سطوح تاپ و سرسره باید ۲ بار در طول روز انجام شود.
- ۷- گندزدایی سایر سطوح مانند کف اتاق‌ها، راهروها، اتاق بازی و ... در پایان هر روز انجام می‌گیرد.
- ۸- برای تامین تهویه مناسب برای کلاس‌ها و محل تجمع کودکان در بین ساعات روز پنجره و درهای کلاس باز و ترجیحا از سیستم‌های تهویه استفاده شود.
- ۹- برای توزیع میان وعده و در صورت سرو غذا از وسایل یک بار مصرف استفاده شود و در صورت غیرممکن بودن آن پس هر بار استفاده ظروف باید گندزدایی شوند .
- ۱۰- برای هدایت کودکان به توالت و دستشویی، شستشوی آنان با دستکش یکبار مصرف جداگانه در هر نوبت تعویض یا شستشوی هر کودک ضروری است.
- ۱۱- کنترل کامل نظافت و بهداشت محوطه آشپزخانه، ظروف و وسایل طبخ و گندزدایی روزانه آنها ضروری است.
- ۱۲- نظافت کلیه قسمتهای مهدکودک و ضد عفونی کردن روزانه آنها از جمله وسایل و تجهیزات به شرح زیر است:

الف- تجهیزات تغذیه

- استفاده لوازم شخصی شامل: شیشه شیر، فنجان، بشقاب و قاشق و کاسه مخصوص کودکان شیرخوار، لیوان، پیش بند (به ازاء هر کودک یک عدد)
- گندزدایی روزانه لوازم عمومی شامل: یخچال، گرمکن شیر، دستگاه استریل وسایل شیر کودکان، اجاق گاز، صندلی مخصوص تغذیه کودکان

ب- تجهیزات خواب و نگهداری

- استفاده لوازم شخصی شامل: تخت مخصوص کودکان، تشک مخصوص تخت کودک، بالش مناسب گروه سنی و روبالشی، ملحفه و پتو، محفظه مخصوص یا ساک مخصوص برای نگهداری پوشکها و لباس به ازاء هر کودک جداگانه

- نظافت نمودن لوازم عمومی شامل: کمد مخصوص نگهداری وسایل کودکان، کمد یا قفسه مخصوص نگهداری اسباب بازی کودکان بصورت روزانه

ج- تجهیزات بهداشتی

- لوازم عمومی کودکان شیر خوار شامل: وان مخصوص شستشوی کودک با تجهیزات لازم، میز مخصوص تعویض، زیر انداز قابل شستشو، پس از هر بار استفاده
- - کلیه تجهیزات زمین بازی و سطوح بازی موجود در مهدکودک روزانه قبل از ورود هر گروه کودکان به محوطه فوق گندزایی گردد.

۱۳- در صورتیکه مهدکودک از سرویس عمومی برای ایاب و ذهاب کودکان استفاده می کند ضروریست دستورالعمل مربوط به سامانه های حمل و نقل شهری رعایت شود.

نظارت بر حسن انجام این دستورالعمل به عهده مدیر مهدکودک می باشد

چک لیست بازرسی از مهدکودک برای کنترل محیطی آنفلوآنزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

نام مهدکودک: ..... تاریخ بازرسی .....

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خبر
۱	آیا راهنمای کنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای با منشا خوکی A(H1N1) در مهد وجود دارد و مدیر به اجرای صحیح آن نظارت می کند؟		
۲	آیا تابلوهای آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A در مهد نصب شده است؟		
۳	آیا دستورالعمل شستن دستها برای پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A در محل سرویس های بهداشتی نصب شده است؟		
۴	آیا جلسات آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A برای اولیاء و مربیان برگزار شده است؟		
۵	آیا یک اتاق مناسب جهت جداسازی افراد مشکوک به آنفلوآنزا و هدایت آنها به نزدیکترین مرکز بهداشتی درمانی محل فراهم شده است؟		
۶	آیا مواد شوینده، گند زدا، امکانات و تجهیزات نظافت به مقدار کافی و لازم تهیه شده و در مهد وجود دارد؟		
۷	آیا از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی استفاده می شود؟		
۸	آیا از ادامه فعالیت پرسنل بیمار و مشکوک به بیماری آنفلوآنزای نوع A ممانعت می شود؟		
۹	آیا مهد یک نفر مسؤول نظافت دارد و در هنگام نظافت از ماسک - دستکش - چکمه و لباس کار استفاده می نماید؟		

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خیر
۱۰	آیا وسایل بازی کودکان بعد از استفاده شستشو و گند زدایی می شوند؟		
۱۱	آیا دستگیره های در، نرده های پله ها و سرویس های بهداشتی و سایر سطوح مانند کف اتاقها، راهروها، سالنهای آمفی تئاتر و... در پایان هر شیفت نظافت و گندزدایی می شود؟		
۱۲	آیا سطل ، دستمال ها ، وسائل نظافت و گند زدایی سرویس های بهداشتی از وسایلی که برای مکانهای دیگر از جمله آبخوری و کلاسها استفاده می شود مجزا است؟		
۱۳	آیا دستمال کاغذی های استفاده شده و همچنین ادوات یک بار مصرف نظافت در کیسه های پلاستیکی محکم و سطل های دردار پدالی در آخر هر شیفت توسط مسؤول نظافت همان شیفت جمع آوری و دفع می شود؟		
۱۴	آیا برای تامین تهویه مناسب کلاسها و محل تجمع کودکان در هر شیفت بطور متناوب در زمانهای استراحت پنجره و در های کلاس و محل موردنظر باز گذاشته می شود ؟		
۱۵	آیا در نماز خانه ها از مهر و سجاده و چادر شخصی استفاده می شود؟		
۱۶	آیا حیاط مهد پس از پایان هر شیفت نظافت می شود؟		
۱۷	آیا سرویس های بهداشتی تهویه مناسب دارند؟		
۱۸	آیا تمام سطوح سرویس های بهداشتی بعد از هر شیفت بطور مرتب نظافت ، شستشو و گندزدایی می شود ؟		
۱۹	آیا سیستم لوله کشی صابون مایع و یا حداقل ظرف همراه با مایع دستشوئی در محل سرویس های بهداشتی نصب شده است؟		
۲۰	آیا کلیه قسمت های آبدارخانه و یا آشپزخانه بطور مستمر شستشو و گندزدایی می شود؟		
۲۱	آیا برای استفاده شیر " نی های " پوشش دار تکی توزیع می شود ؟		
۲۲	آیا مسؤول آبدارخانه یا آشپزخانه نحوه شستن دستها را برای پیشگیری از انتقال ویروس میدانند؟		
۲۳	آیا سرو نمک ، فلفل ، سماق و آب خوردن در بوفه ترجیحا در بسته بندی های یکبار مصرف انجام گیرد در غیر اینصورت ظروف حاوی آنها به روش مناسب گند زدایی می شود؟		
۲۴	آیا شستشوی نوزادان توسط افراد خاصی صورت می گیرد؟		
۲۴	آیا شستشوی نوزادان بادستکش یکبار مصرف صورت می گیرد؟		
۲۴	آیا شیشه شیر ، فنجان ، بشقاب ، قاشق و لیوان مخصوص برای هر کودک و نوزاد استفاده می شود ؟		
۲۴	آیا شیشه شیر ، فنجان ، بشقاب ، قاشق و لیوان هر کودک ویا نوزاد بعداز استفاده شسته و گندزدایی می شود ؟		

نام و نام خانوادگی مدیر مهد/روستا مهد
امضاء

نام و نام خانوادگی بازرس بهداشت
امضاء

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای (H1N1) A در مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی

کاربرد دستورالعمل - کلیه مراکزی که نسبت به تهیه، توزیع، عرضه و فروش مواد غذایی اقدام می کنند در این گروه قرار می گیرند.

(۱) متصدی ملزم به نصب تابلوها یا اطلاعیه های هشدار دهنده در خصوص بیماری با مضمون زیر است:
«بدلیل مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A لازم است مشتریان قبل و بعد از صرف غذا نسبت به شستشوی صحیح دستهای خود با آب و صابون اقدام کنند.»

(۲) رعایت اصول بهداشت فردی به شرح زیر ضروریست:

الف- حتی المقدور پرهیز از دست دادن با یکدیگر

ب- استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن

ج- شستن مرتب دست ها با آب و صابون (ترجیحاً صابون مایع)

(۳) امکانات لازم برای شستشوی مرتب دستها (آب سرد و گرم و صابون مایع) و شستشوی روزانه یا تعویض لباس کار باید برای همه پرسنل فراهم شود.

(۴) متصدی موظف است تا نسبت به تامین و نصب دستگاه خشک کن دست / دستمال کاغذی در توالتها و سرویس های بهداشتی اقدام کند .

(۵) حتی الامکان از پوشش یکبار مصرف برای میز غذاخوری استفاده و پس از هر بار استفاده تعویض شود.

(۶) متصدیان مراکز موظفند پس از هر سرویس دهی در رستوران ها و هتل ها کلیه ظروف

پذیرایی، لیوان، چنگال، کارد، بشقاب و پارچ آب روی هر میز شستشو و گندزدایی نمایند و برای سرویس دهی به مشتریان جدید از سرویس های جایگزین استفاده کنند.

- ۷) سرو نمک، فلفل، سماق و آب خوردن باید ترجیحاً در بسته‌بندی‌های یک‌بار مصرف انجام و در غیر این صورت ظروف حاوی آنها باید مطابق دستورالعمل گندزدایی شوند.
- ۸) ب) گندزدایی و نظافت سالن‌ها باید در پایان هر شیفت کاری صورت گرفته و درها و پنجره‌ها باز گذاشته شوند و هواکش جهت تهویه بهتر هوا نیز روشن باشد.
- ۹) پارچه‌هایی که برای نظافت مورد استفاده قرار می‌گیرند ترجیحاً یکبار مصرف باشد و در غیر این صورت باید پس از هر بار استفاده توسط سفید کننده (محلول هیپو کلریت سدیم یا آب ژاول ۰.۱٪) یا هر ماده گندزدای مجاز دیگر مطابق دستورالعمل‌های مربوطه گندزدایی شوند.
- ۱۰) نظافت سطوح دارای تماس مشترک شامل تجهیزات آشپزخانه، دستگیره درها، میز و صندلی، شیرآلات، نرده پله‌ها، وسایل عمومی و ... با استفاده از مواد شوینده و دستمال تمیز و خشک (ترجیحاً دستمال کاغذی یا یکبار مصرف) انجام و سپس توسط مایع سفید کننده (آب ژاول ۰.۱٪) و با کمک دستمال تمیز دیگری (دستمال کاغذی یا یکبار مصرف) گندزدایی انجام می‌شود. از سایر مواد گندزدای مجاز در صورت رعایت دستورالعمل مربوطه می‌توان استفاده نمود.
- ۱۱) گندزدایی و نظافت سالن‌ها باید در پایان هر شیفت کاری صورت گرفته و درها و پنجره‌ها باز گذاشته شوند و هواکش جهت تهویه بهتر هوا نیز روشن باشد.
- تذکر - شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط باید مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل انجام شود.
- ۱۲) امحاء دستمال کاغذی‌های استفاده شده و همچنین ادوات یک بار مصرف نظافت باید در سطل‌های دردار پدالی صورت گیرد

- ۱۳) تخلیه مخازن زباله در کیسه‌های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت توسط مسئول نظافت همان شیفت با توجه به مقررات پیش‌گفت انجام می‌گیرد.
- ۱۴) استفاده از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی توصیه می‌شود.
- ۱۵) برای نماز خانه‌ها استفاده از مهر و سجاده شخصی و در قسمت خانم‌ها استفاده از چادر نماز شخصی نیز ضرورت کامل دارد.
- ۱۶) تامین میوه‌های تازه مانند پرتقال، نارنگی و لیمو شیرین و سبزیجات بصورت استفاده روزانه برای همه‌ی پرسنل توصیه می‌شود.

۱۷) در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی‌های فصلی در پرسنل مانند: حمله ناگهانی، تب، بی‌حالی، درخود فرو رفتن، بی‌اشتهایی و سرفه، سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع، استفراغ و اسهال باید بلافاصله از ادامه کار منع و به مراکز بهداشتی درمانی/پزشک معتمد ارجاع داده شود و فقط با تاییدیه رسمی این مراکز/افراد به محل کار خود بازگردند. لازم است با هماهنگی لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن جایگزینی بیمار حقوق و مزایای کامل وی در طول مدت استراحت به وی پرداخت شود.

چک لیست بازرسی از مراکز تهیه و توزیع و عرضه مواد غذایی

برای کنترل محیطی آنفلوآنزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

نام مرکز: ..... تاریخ بازرسی .....

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خیر
۱	آیا راهنمای کنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای با منشا خوکی A(H1N1) در مرکز وجود دارد و مدیر به اجرای صحیح آن نظارت می کند		
۲	آیا تابلوهای آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A در مرکز نصب شده است		
۳	آیا دستورالعمل شستن دستها برای پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A در محل سرویس های بهداشتی نصب شده است		
۴	آیا جلسات آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A برای کارکنان برگزار شده است		
۵	آیا پس از هر سرویس دهی ، در رستورانها و هتلها کلیه ظروف پذیرایی ، لیوان، چنگال، کارد، بشقاب و پارچ آب روی هر میز شستشو و گندزدایی نمایند و برای سرویس دهی به مشتریان جدید از سرویس های جایگزین استفاده کنند .		
۶	آیا مواد شوینده ، گند زدا ، امکانات و تجهیزات نظافت به مقدار کافی و لازم تهیه شده و در محل وجود دارد		
۷	آیا از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی مکان استفاده می شود		
۸	آیا از ادامه فعالیت پرسنل بیمار و مشکوک به بیماری آنفلوآنزای نوع A ممانعت می شود		
۹	آیا مسوول نظافت در هنگام نظافت از ماسک - دستکش - چکمه و لباس کار استفاده می نماید.		
۱۰	آیا دستورالعمل نحوه نظافت و گندزدایی محیطهای مرکز رعایت می شود		
۱۱	آیا دستگیره های در، نرده های پله ها و سرویس های بهداشتی بصورت مستمر و سایر سطوح مانند کف اتاقها، راهروها، سالنهای آمفی تئاتر و.... در روزانه نظافت و گندزدایی می شود		
۱۲	آیا سطل ، دستمال ها ، وسائل نظافت و گند زدایی سرویس های بهداشتی از وسایلی که برای مکانهای دیگر از جمله آبخوری و اتاق ها استفاده می شود مجزا است.		
۱۳	آیا دستمال کاغذی های استفاده شده و همچنین وسایل یک بار مصرف نظافت در کیسه های پلاستیکی محکم و سطل های دردار پدالی در آخر هر نوبت کاری توسط مسوول نظافت همان شیفت جمع آوری می شود		
۱۴	آیا در نماز خانه ها از مهر و سجاده و چادر شخصی استفاده می شود.		
۱۵	آیا دستگاه خشک کن دست / دستمال کاغذی در توالتها و سرویس های بهداشتی وجود دارد		
۱۶	آیا سرویس های بهداشتی تهویه مناسب دارند		
۱۷	آیا تمام سطوح سرویس ها ی بهداشتی بطور مرتب نظافت ، شستشو و گندزدائی می شود.		
۱۸	آیا سیستم لوله کشی صابون مایع و یا حداقل ظرف همراه با مایع دستشوئی در محل سرویس های بهداشتی نصب شده است		

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خیر
۱۹	آیا تجهیزات آشپزخانه ، دستگیره درها ، میز و صندلی ، شیرآلات ، نرده پله ها و وسایل عمومی و ..... نظافت، شستشو و گندزدایی می شود .		
۲۰	آیا کارکنان نحوه شستن دستها را برای پیشگیری از انتقال ویروس میداند		
۲۱	آیا سرو نمک ، فلفل ، سماق و آب خوردن در بوفه ترجیحا در بسته بندی های یکبار مصرف انجام گیرد در غیر اینصورت ظروف حاوی آنها به روش مناسب گند زدایی می شود .		
۲۲	آیا جعبه کمکهای اولیه با لوازم مناسب و قابل دسترس در مرکز وجود دارد ؟		

نام و نام خانوادگی مدیر مرکز
امضاء

نام و نام خانوادگی بازرس بهداشت
امضاء

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در اماکن عمومی

کاربرد دستورالعمل - کلیه اماکنی که در آیین نامه بهداشت محیط بعنوان اماکنه عمومی تعریف شده است همین‌طور اماکن متبرکه و زیارتگاه‌ها و مساجد و تکایا و نمازخانه‌ها در این گروه قرار می‌گیرند.

۱. مدیر /مسئولین / هیئت امناء ملزم به نصب تابلوها یا اطلاعیه‌های هشدار دهنده در خصوص بیماری با مضمون زیر است:
«بدلیل مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A لازم است مشتریان قبل و بعد از صرف غذا نسبت به شستشوی صحیح دستهای خود با آب و صابون اقدام کنند.»
  ۲. رعایت مسایل بهداشت فردی به شرح زیر ضروریست:
الف- حتی المقدور پرهیز از دست دادن با یکدیگر به دلیل مسایل بهداشتی
ب- استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن
ج- شستن مرتب دست‌ها با آب و صابون (ترجیحاً صابون مایع)
  ۳. امکانات لازم برای شستشوی مرتب دستها (آب سرد و گرم و صابون مایع) و شستشوی روزانه یا تعویض لباس کار باید برای همه پرسنل فراهم شود.
  ۴. مدیر /مسئولین / هیئت امناء موظفند تا نسبت به تامین و نصب دستگاه خشک کن دست / دستمال کاغذی در توالتها و سرویس‌های بهداشتی اقدام کنند .
  ۵. وجود سیستم لوله کشی مایع دستشویی و یا حداقل وجود جا مایع به تعداد کافی ضروری است.
  ۶. مدیر /مسئولین / هیئت امناء موظفند در صورت پذیرایی در مراسم و برنامه در محل پس از پذیرایی، کلیه ظروف پذیرایی، لیوان، چنگال، کارد، بشقاب و پارچ آب شستشو و گندزدایی نمایند و برای سرویس دهی به مهمانان جدید از سرویس‌های جایگزین استفاده کنند . در صورت لزوم از ظروف یکبار مصرف مناسب (ترجیحاً زیست تخریب پذیر) استفاده شود.
- تذکر- شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح محیطی و بخش های مختلف باید مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل انجام شود.

۷. زمانهای شستشو و نظافت سرویسهای بهداشتی بطور مستمر و گندزدایی این محل ها روزی دوبار (یکبار در پایان شیفیت صبح و یکبار دیگر در پایان شیفیت شب) صورت پذیرد.
۸. رعایت نظافت و گندزدایی تجهیزات ورزشی بعد از هر مرحله استفاده الزامی است.
۹. کلیه مفاد دستورالعمل مراکز تهیه و توزیع برای محل های تهیه و عرضه مواد غذایی در این اماکن ضروری است.
۱۰. با توجه به ازدحام مردم در این اماکن بویژه در مراسم و برنامه ها داشتن هوای مطبوع داخل صحن ها و سالنها و سرویسهای بهداشتی و عمومی در این اماکن ضروری است. بنابراین باید استفاده از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی پیش بینی شود.
۱۱. امحاء دستمال کاغذی های استفاده شده و همچنین ادوات یک بار مصرف نظافت باید در سطل های دردار پدالی صورت گیرد.
۱۲. تخلیه مخازن زباله در کیسه های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفیت توسط مسؤول نظافت همان شیفیت با توجه به مقررات پیش گفت انجام می گیرد.
۱۳. برای مساجد و نمازخانه های ادارات و سازمان ها و بین راهی و نمازخانه های پارک ها استفاده از مهر و سجاده شخصی برای همه توصیه می شود و یا حتی المقدور فردی که علامت آنفلوانزا را دارد از مهر شخصی استفاده نماید.
۱۴. برای مساجد و نمازخانه های ادارات و سازمان ها و بین راهی و نمازخانه های پارک ها در قسمت خانمها استفاده از چادر نماز شخصی نیز ضرورت کامل دارد.
۱۵. در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی های فصلی در پرسنل مانند: حمله ناگهانی تب، بی حالی، درخود فرو رفتن، بی اشتها، سرفه، سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع، استفراغ و اسهال باید بلافاصله از ادامه کار منع و به مراکز بهداشتی درمانی/پزشک معتمد ارجاع داده شود و فقط با تاییدیه رسمی این مراکز/افراد به محل کار خود بازگردند. باید با هماهنگی لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن جایگزینی بیمار، حقوق و مزایای کامل وی در طول مدت استراحت پرداخت شود.
۱۶. تامین میوه های تازه مانند پرتقال، نارنگی و لیمو شیرین و سبزیجات بصورت استفاده روزانه برای همه ی پرسنل توصیه می شود.
۱۷. مدیر /مسؤولین / هیئت امناء مسؤول نظارت بر اجرای کلیه مفاد فوق می باشند.
۱۸. مدیر /مسؤولین / هیئت امناء ملزم به همکاری با بازرسی بهداشت محیط در بازرسی ها از اماکن فوق می باشند.

نکات اختصاصی در خصوص اماکن متبرکه و زیارتگاه ها:

- ۱- با توجه به ازدحام مردم در این اماکن به ویژه در مراسم ملی و مذهبی داشتن هوای مطبوع داخل صحن ها و سالن ها و سرویس های بهداشتی و عمومی در این اماکن ضروری است.
- ۲- مدیر /مسؤولین / هیئت امناء موظفند در صورت پذیرایی در مراسم ملی ویا مذهبی در محل پس از پذیرایی، کلیه ظروف پذیرایی، لیوان، چنگال، کارد، بشقاب و پارچ آب شستشو و گندزدایی نمایند و برای سرویس دهی به مهمانان جدید از سرویس های جایگزین استفاده کنند. در صورت لزوم از ظروف یکبار مصرف مناسب (ترجیحا زیست تخریب پذیر) استفاده شود.

- ۳- مدیر /مسؤولین / هیئت امناء موظفند تا نسبت به تامین و نصب دستگاه خشک کن دست / دستمال کاغذی در توالتها و سرویسهای بهداشتی اقدام کنند .
- ۴- برای مساجد و نماز خانه های ادارات و سازمان ها و بین راهی و نمازخانه های پارک ها استفاده از مهر و سجاده شخصی برای همه توصیه می شود و یا حتی المقدور فردی که علامت آنفلوانزا را دارد از مهر شخصی استفاده نماید.
- ۵- برای مساجد و نماز خانه های ادارات و سازمان ها و بین راهی و نمازخانه های پارک ها در قسمت خانمها استفاده از چادر نماز شخصی نیز ضرورت کامل دارد .
- ۶- وجود سیستم لوله کشی مایع دستشویی و یا حداقل وجود جا مایع به تعداد کافی ضروری است.
- ۷- زمانهای شستشو و نظافت سرویسهای بهداشتی بطور مستمر و گندزدایی این محل ها روزی دوبار (یکبار در پایان شیفت صبح و یکبار دیگر در پایان شیفت شب) صورت پذیرد.
- ۸- مدیر /مسؤولین / هیئت امناء مسؤول نظارت بر اجرای کلیه مفاد فوق می باشند .
- ۹- مدیر /مسؤولین / هیئت امناء ملزم به همکاری با بازرسین بهداشت محیط در بازرسی ها از اماکن فوق می باشند .

چک لیست بازرسی از اماکن عمومی برای کنترل محیطی آنفلوآنزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

نام امکان: ..... تاریخ بازرسی .....

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خیر
۱	آیا راهنمای کنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای با منشا خوکی A(H1N1) در محل وجود دارد و مدیر به اجرای صحیح آن نظارت می شود؟		
۲	آیا تابلوهای آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A به تعداد کافی در محل نصب شده است؟		
۳	آیا دستورالعمل شستن دستها برای پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A به تعداد کافی در محل سرویس های بهداشتی نصب شده است؟		
۴	آیا جلسات آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A برای پرسنل، و شاغلین برگزار شده است		
۵	آیا مواد شوینده ، گند زدا ، امکانات و تجهیزات نظافت به مقدار کافی و لازم تهیه شده و در محل وجود دارد		
۶	آیا از هواکش و سیستم تهویه مناسب در سرویسهای بهداشتی و عمومی استفاده می شود.		
۷	آیا از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی در صحن ها و سالن های محیط استفاده می شود		
۸	آیا از ادامه فعالیت پرسنل بیمار و مشکوک به بیماری آنفلوآنزای نوع A ممانعت می شود		
۹	آیا محل از پرسنل مخصوص بعنوان مسؤل نظافت استفاده می کند و این افراد در هنگام نظافت از ماسک - دستکش- چکمه و لباس کاراستفاده می نمایند.		
۱۰	آیا دستورالعمل نحوه نظافت و گندزدایی محیطهای محل رعایت می شود		
۱۱	آیا دستگیره های در، نرده های پله ها و سرویس های بهداشتی بصورت مستمر و سایر سطوح مانند کف اتاقها، راهروها، سالنهای آمفی تئاتر و.....در روزانه نظافت و گندزدایی می شود		
۱۲	آیا سطل ، دستمال ها ، وسائل نظافت و گند زدایی سرویس های بهداشتی از وسایلی که برای مکانهای دیگر از جمله آبخوری و اتاق ها استفاده می شود مجزا است.		
۱۳	آیا دستمال کاغذی های استفاده شده و همچنین وسایل یک بار مصرف نظافت در کیسه های پلاستیکی محکم و سطل های دردار پدالی در آخر هر نوبت کاری توسط مسؤل نظافت همان شیفت جمع آوری می شود		
۱۴	آیا کلیه لوازم مورد استفاده بهداشتی برای هر فرد مقیم و پرسنل مجزا است		
۱۵	آیا در این امکانه افراد از وسایل شخصی از قبیل حوله ، چادر نماز و عبا نماز استفاده می کنند		
۱۶	آیا حیاط امکانه پس از پایان هر نوبت کاری پرسنل نظافت می شود		
۱۷	آیا سرویس های بهداشتی بطور مستمر شستشو و نظافت و گندزدایی می شوند .		
۱۸	آیا تمام سطوح سرویس ها ی بهداشتی بعد از هر شیفت بطور مرتب نظافت ، شستشو و گندزدایی می شود.		
۱۹	آیا سیستم لوله کشی صابون مایع و یا حداقل ظرف همراه با مایع دستشوئی در محل سرویس های بهداشتی وجود دارد		
۲۰	آیا کلیه قسمت های آبدار خانه ها و یا محل های جانبی مستمر شستشو و گندزدایی میشوند		
۲۱	آیا پرسنل آبدارخانه و یا آشپزخانه ی امکانه آموزش لازم را دیده اند		
۲۲	آیا پرسنل آبدارخانه و یا آشپزخانه ، نحوه شستن دستها را برای پیشگیری از انتقال ویروس میدانند		
۲۳	آیا سرو نمک ، فلفل ، سماق و آب خوردن در بوفه ، آبدارخانه ، یا آشپزخانه و سالن پذیرایی ترجیحا در بسته بندی های یکبار مصرف انجام گیرد در غیر اینصورت ظروف حاوی آنها به روش مناسب گند زدایی می شود .		
۲۴	آیا جعبه کمکهای اولیه با لوازم مناسب و قابل دسترس در محل وجود دارد ؟		

نام و نام خانوادگی و امضای مدیر مرکز

نام و نام خانوادگی و امضای بازرس بهداشت

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مراکز جمعی شبانه‌روزی

کاربرد دستورالعمل - کلیه پادگان‌ها، زندان‌ها، کانون‌های تربیت، مدارس شبانه‌روزی، سرای سالمندان و خوابگاه‌های دانشجویی و مراکز نگهداری معلولین و عقب مانده‌های ذهنی مشمول رعایت مقررات این دستورالعمل می‌باشند.

۱. متصدی ملزم به نصب تابلوها یا اطلاعیه‌های هشدار دهنده در خصوص بیماری با مضمون زیر است:
«بدلیل مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A لازم است مشتریان قبل و بعد از صرف غذا نسبت به شستشوی صحیح دست‌های خود با آب و صابون اقدام کنند.»
۲. رعایت مسایل بهداشت فردی به شرح زیر ضروریست:
الف- حتی المقدور پرهیز از دست دادن با یکدیگر به دلیل مسایل بهداشتی
ب- استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن
ج- شستن مرتب دست‌ها با آب و صابون (ترجیحاً صابون مایع)
۳. امکانات لازم برای شستشوی مرتب دستها (آب سرد و گرم و صابون مایع) و شستشوی روزانه یا تعویض لباس کار باید برای همه پرسنل فراهم شود.
۴. متصدی/مدیر/مسئول موظف است نسبت به تامین و نصب دستگاه خشک کن دست/دستمال کاغذی در توالتها و سرویس‌های بهداشتی اقدام کند.
۵. استفاده از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی توصیه می‌شود. (بهتر است روزانه دو الی سه بار کلیه درب و پنجره به منظور تهویه مناسب تر محیط داخل اتاقها و سالنها بمدت ۵ الی ۱۰ دقیقه باز گذاشته شود.)

۶. متصدیان / مدیران / مسؤولان مراکز موظفند پس از هر سرویس دهی در محل‌های سرو یا سلف سرویس‌های مراکز فوق کلیه ظروف پذیرایی، لیوان، چنگال، کارد، بشقاب و پارچ آب روی هر میز را شستشو و گندزدایی نمایند و برای سرویس دهی به مشتریان جدید از سرویس‌های جایگزین استفاده کنند.
۷. حتی الامکان از پوشش یکبار مصرف برای میز غذاخوری استفاده و پس از هر بار استفاده تعویض گردد.
۸. پارچه‌هایی که برای نظافت مورد استفاده قرار میگیرند ترجیحاً یکبار مصرف باشد و در غیر این صورت باید پس از هر بار استفاده توسط سفید کننده (محلول هیپو کلریت سدیم آب ژاول) ۱٪ یا هر ماده گندزدای مجاز دیگر مطابق دستورالعمل‌های مربوطه گندزدایی شوند.
- تذکر - شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط باید مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل انجام شود.
۹. امحاء دستمال کاغذی‌های استفاده شده و همچنین ادوات یک بار مصرف نظافت باید در سطل‌های دردار پدالی صورت گیرد.
۱۰. تخلیه مخازن زباله در کیسه‌های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت توسط مسؤول نظافت همان شیفت با توجه به مقررات پیش‌گفت انجام میگیرد.
۱۱. کلیه لوازم مورد استفاده بهداشتی برای هر فرد مقیم و پرسنل بایستی خصوصی باشد.
۱۲. برای کلیه پرسنلی که با افراد مقیم در مراکز نگهداری معلولین و عقب مانده‌های ذهنی و آسایشگاه سالمندان در ارتباط هستند، رعایت دقیق بهداشت فردی لازم و ضروری است.
۱۳. برای نمازخانه‌ها استفاده از مهر و سجاده شخصی و در قسمت خانمها استفاده از چادر نماز شخصی نیز ضرورت کامل دارد.
۱۴. در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی‌های فصلی در افراد مقیم و پرسنل مانند: حمله ناگهانی تب، بی‌حالی، درخود فرو رفتن، بی‌اشتهایی و سرفه، سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع، استفراغ و اسهال باید بلافاصله از ادامه کار منع و به مراکز بهداشتی درمانی/پزشک معتمد ارجاع داده شود و فقط با تاییدیه رسمی این مراکز/افراد به محل کار خود بازگردند. چنانچه بیمار پرسنل این مراکز باشد لازم است با هماهنگی لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن جایگزینی بیمار حقوق و مزایای کامل وی در طول مدت استراحت پرداخت شود.
۱۵. تامین میوه‌های تازه مانند پرتقال، نارنگی و لیمو شیرین و سبزیجات بصورت استفاده روزانه برای همه ی پرسنل و افراد مقیم توصیه می‌شود.
۱۶. فرد/افراد مسؤول نظافت مراکز فوق در هنگام نظافت باید از ماسک، دستکش، چکمه و لباس کاراستفاده نمایند.

چک لیست بازرسی از مراکز جمعی شبانه روزی برای کنترل محیطی آنفلوآنزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....
 مرکز بهداشت استان.....
 مرکز بهداشت شهرستان.....

نام مرکز: ..... تاریخ بازرسی .....

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خیر
۱.	آیا راهنمای کنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای با منشا خوکی A(H1N1) در مرکز وجود دارد و مدیر به اجرای صحیح آن نظارت می کند		
۲.	آیا تابلوهای آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A در مرکز نصب شده است		
۳.	آیا دستورالعمل شستن دستها برای پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A در محل سرویس های بهداشتی نصب شده است		
۴.	آیا جلسات آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوآنزای نوع A برای پرسنل، دانشجویان و افراد ساکن برگزار شده است		
۵.	آیا مواد شوینده ، گند زدا ، امکانات و تجهیزات نظافت به مقدار کافی و لازم تهیه شده و در مدرسه / مهد وجود دارد		
۶.	آیا از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی اتاق ها استفاده می شود		
۷.	آیا از ادامه فعالیت پرسنل بیمار و مشکوک به بیماری آنفلوآنزای نوع A ممانعت می شود		
۸.	آیا مرکز حداقل یک نفر مسؤول نظافت دارد و در هنگام نظافت از ماسک - دستکش - چکمه و لباس کار استفاده می نماید.		
۹.	آیا دستورالعمل نحوه نظافت و گندزدایی محیطهای مرکز رعایت می شود		
۱۰.	آیا دستگیره های در، نرده های پله ها و سرویس های بهداشتی بصورت مستمر و سایر سطوح مانند کف اتاقها، راهروها، سالنهای آمفی تئاتر و....در روزانه نظافت و گندزدایی می شود		
۱۱.	آیا سطل ، دستمال ها ، وسائل نظافت و گند زدایی سرویس های بهداشتی از وسایلی که برای مکانهای دیگر از جمله آبخوری و اتاق ها استفاده می شود مجزا است.		
۱۲.	آیا دستمال کاغذی های استفاده شده و همچنین وسایل یک بار مصرف نظافت در کیسه های پلاستیکی محکم و سطل های دردار پدالی در آخر هر نوبت کاری توسط مسؤول نظافت همان شیفت جمع آوری می شود		
۱۳.	آیا کلیه لوازم مورد استفاده بهداشتی برای هر فرد مقیم و پرسنل مجزا است		
۱۴.	آیا در نماز خانه ها از مهر و سجاده و چادر شخصی استفاده می شود.		
۱۵.	آیا حیاط مرکز پس از پایان هر نوبت کاری پرسنل نظافت می شود		
۱۶.	آیا سرویس های بهداشتی تهویه مناسب دارند		
۱۷.	آیا تمام سطوح سرویس های بهداشتی بعد از هر شیفت بطور مرتب نظافت ، شستشو و گندزدایی می شود.		
۱۸.	آیا سیستم لوله کشی صابون مایع و یا حداقل ظرف همراه با مایع دستشوئی در محل سرویس های بهداشتی نصب شده است		

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خیر
۱۹.	ایا کلیه قسمت‌های فروشگاه و اغذیه فروشی مستمر شستشو و گندردایی می‌شود		
۲۰.	آیا مسؤول فروشگاه و اغذیه فروشی، نحوه شستن دستها را برای پیشگیری از انتقال ویروس میدانند		
۲۱.	آیا سرو نمک ، فلفل ، سماق و آب خوردن در بوفه ترجیحا در بسته بندی های یکبار مصرف انجام گیرد در غیر اینصورت ظروف حاوی آنها به روش مناسب گند زدایی می‌شود .		
۲۲.	آیا جعبه کمکهای اولیه با لوازم مناسب و قابل دسترس در مرکز وجود دارد؟		

نام و نام خانوادگی مدیر مرکز

امضاء

نام و نام خانوادگی بازرس بهداشت

امضاء

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در صنوف و کارگاه‌های کوچک

کاربرد دستورالعمل - شامل کلیه کارگاه‌های تولیدی و خدماتی که پرسنل شاغل در آن کمتر از ۲۰ نفر باشد .

- ۱- کارفرما ملزم به نصب تابلوها یا اطلاعیه‌های هشدار دهنده در خصوص بیماری با مضمون زیر است:
«بدلیل مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A لازم است مشتریان قبل و بعد از صرف غذا نسبت به شستشوی صحیح دست‌های خود با آب و صابون اقدام کنند.»
- ۲- رعایت مسایل بهداشت فردی به شرح زیر ضروریست:
الف- حتی المقدور پرهیز از دست دادن با یکدیگر به دلیل مسایل بهداشتی
ب- استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن
ج- شستن مرتب دست‌ها با آب و صابون (ترجیحاً صابون مایع)
- ۳- امکانات لازم برای شستشوی مرتب دستها (آب سرد و گرم و صابون مایع) و شستشوی روزانه یا تعویض لباس کار باید برای همه پرسنل فراهم شود.
- ۴- کارفرما موظف است تا نسبت به تامین و نصب دستگاه خشک کن دست/دستمال کاغذی در توالت‌ها و سرویس‌های بهداشتی اقدام کند.
- ۵- استفاده از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی توصیه می شود.
- ۶- شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط باید مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل انجام شود.

- ۷- کارفرما موظف است که آخرین اطلاعات و توصیه های بهداشتی را در زمینه آنفلوانزا را از مراکز بهداشتی درمانی منطقه خود دریافت و اعمال نماید.
- ۸- کارفرما موظف است با توجه به سابقه پزشکی کارگران افراد در معرض خطر را که دارای یکی از بیماریهای زمینه ای مانند آسم، بیماریهای انسداد کننده تنفسی، سرطان ها، تحت درمان با داروهای سرکوب کننده ایمنی ، سالمندان بالای ۶۰ سال سن و زنان باردار را شناسایی و توصیه های لازم را برای پیشگیری از ابتلا آنفلوانزا تاکید نماید.
- ۹- امحاء دستمال کاغذی های استفاده شده و همچنین ادوات یک بار مصرف نظافت باید در سطل های دردار پدالی صورت گیرد.
- ۱۰- تخلیه مخازن زباله در کیسه های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت توسط مسؤول نظافت همان شیفت با توجه به مقررات پیش گفت انجام می گیرد .
- ۱۱- برای نمازخانه ها استفاده از مهر و سجاده شخصی و در قسمت خانمها استفاده از چادر نماز شخصی نیز ضرورت کامل دارد .
- ۱۲- در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی های فصلی در پرسنل مانند حمله ناگهانی تب، بی حالی، درخود فرو رفتن، بی اشتهاپی و سرفه، سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع ، استفراغ و اسهال باید بلافاصله از ادامه کار منع و به مراکز بهداشتی درمانی/پزشک معتمد ارجاع داده شود و فقط با تاییدیه رسمی این مراکز/افراد محل کار خود بازگردند. باید با هماهنگی لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن جایگزینی بیمار، حقوق و مزایای کامل وی در طول مدت استراحت پرداخت شود.
- ۱۳- توصیه کارفرمایان به استفاده از میوه های تازه مانند پرتقال، نارنگی و لیمو شیرین و سبزیجات بصورت استفاده روزانه برای همه ی پرسنل ضروریست.
- ۱۴- عدم استفاده از ظروف مشترک برای صرف غذا باید مورد توجه قرار داده شود.

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در کارگاه‌های بزرگ و کارخانجات

کاربرد دستورالعمل - شامل کلیه کارگاه‌های تولیدی و خدماتی که پرسنل شاغل در آن بیشتر از ۲۰ نفر باشد.

- ۱- کارفرما ملزم به نصب تابلوها یا اطلاعیه های هشدار دهنده در خصوص بیماری با مضمون زیر است:
«دلیل مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A لازم است مشتریان قبل و بعد از صرف غذا نسبت به شستشوی صحیح دستهای خود با آب و صابون اقدام کنند.»
- ۲- رعایت مسایل بهداشت فردی به شرح زیر ضروریست:
  - الف- حتی المقدور پرهیز از دست دادن با یکدیگر به دلیل مسایل بهداشتی
  - ب- استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن
  - ج- شستن مرتب دست ها با آب و صابون (ترجیحاً صابون مایع)
- ۳- امکانات لازم برای شستشوی مرتب دستها (آب سرد و گرم و صابون مایع) و شستشوی روزانه یا تعویض لباس کار باید برای همه پرسنل فراهم شود.
- ۴- استفاده از هواکش و سیستم تهویه مناسب با توجه به نوع فعالیت و فضای فیزیکی توصیه می شود.
- ۵- کارفرما موظف است که آخرین اطلاعات و توصیه های بهداشتی را در زمینه آنفلوآنزا را از مراکز بهداشتی درمانی منطقه خود دریافت و اعمال نماید.
- ۶- کارفرما موظف است با توجه به سابقه پزشکی کارگران افراد در معرض خطر را که دارای یکی از بیماریهای زمینه ای مانند آسم، بیماریهای انسداد کننده تنفسی، سرطانها، تحت درمان با داروهای سرکوب کننده ایمنی، سالمندان بالای ۶۰ سال سن و زنان باردار را شناسایی و و توصیه های لازم را برای پیشگیری از ابتلا آنفلوآنزا تاکید نماید.

۷- کارفرما موظف است تا نسبت به تامین و نصب دستگاه خشک کن دست/دستمال کاغذی در توالتها و سرویس‌های بهداشتی اقدام کند.

۸- امحاء دستمال کاغذی های استفاده شده و همچنین ادوات یک بار مصرف نظافت باید در سطل‌های دردار پدالی صورت گیرد.

۹- تخلیه مخازن زباله در کیسه های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت توسط مسؤل نظافت همان شیفت با توجه به مقررات پیش گفت انجام میگردد.

۱۰- برای نماز خانه ها استفاده از مهر و سجاده شخصی و در قسمت خانمها استفاده از چادر نماز شخصی نیز ضرورت کامل دارد.

۱۱- در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی های فصلی در پرسنل مانند حمله ناگهانی تب، بی‌حالی، درخود فرو رفتن، بی‌اشتهایی و سرفه،

سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع، استفراغ و اسهال باید بلافاصله از ادامه کار منع و به مراکز بهداشتی درمانی/پزشک معتمد ارجاع داده شود و فقط با تاییدیه رسمی این مراکز/افراد به محل کار خود بازگردند. باید با هماهنگی لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن جایگزینی بیمار، حقوق و مزایای کامل وی در طول مدت استراحت پرداخت شود.

۱۲- توصیه می‌شود کارگران هنگام ورود با کارگاه یا کارخانه از دستمال ضدعفونی کننده ویا مایع ضد عفونی کننده با پایه الکل استفاده کنند.

۱۳- کارگرانی که در محل نگهداری مواد غذایی رفت و آمد دارند باید از نظارت ویژه در خصوص نظافت شخصی برخوردار باشند.

۱۴- کارفرمایان مراکز موظفند پس از هر سرویس دهی در رستوران کارخانه یا کارگاه کلیه ظروف پذیرایی، لیوان، چنگال، کارد، بشقاب و پارچ آب روی هر میز شستشو و گندزدایی نمایند و برای سرویس دهی به کارگران جدید از سرویس‌های جایگزین استفاده کنند.

۱۵- حتی الامکان از پوشش یکبار مصرف برای میز غذاخوری استفاده و پس از هر بار استفاده تعویض گردد

۱۶- پارچه هایی که برای نظافت مورد استفاده قرار میگیرند ترجیحا یکبار مصرف باشد و در غیر این صورت باید پس از هر بار استفاده توسط سفید کننده (محلول هیپو کلریت سدیم آب ژاول) ۱٪ یا هر ماده گندزدای مجاز دیگر مطابق دستورالعمل های مربوطه گندزدایی شوند.

تذکر- شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط باید مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل انجام شود.

۱۷- توصیه کارفرمایان به استفاده از میوه های تازه مانند پرتقال، نارنگی و لیمو شیرین و سبزیجات بصورت استفاده روزانه برای همه ی پرسنل ضروریست.

۱۸- عدم استفاده از ظروف مشترک برای صرف غذا باید مورد توجه قرار داده شود.

۱۹- در صورتیکه کارخانه یا کارگاه از سرویس عمومی برای ایاب و ذهاب کارکنان استفاده می‌کند می‌بایست از دستورالعمل مربوط به سامانه های حمل و نقل شهری استفاده نمایند.

چک لیست بازرسی از کارگاه ها/کارخانجات برای کنترل محیطی آنفلوآنزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

نام کارگاه/کارخانه: .....

تاریخ تکمیل ...../...../۱۳۸۸

فعالیت	بلی	خیر
۱. آیا کارفرما آگاهی کافی در مورد اصول راهنمای کنترل محیطی آنفلوآنزای خوکی را دارد؟		
۲. آیا تابلوهای هشدار آنفلوآنزا در کارخانه/کارگاه نصب شده است؟		
۳. آیا سیستم هواکش و تهویه مناسب در کارخانه/کارگاه وجود دارد؟		
۴. آیا وسایل نظافت سطوح و بهداشت فردی به میزان کافی در کارخانه/کارگاه وجود دارد؟		
۵. آیا دستورالعمل شستشوی دستها در محل مناسب در سرویس بهداشتی در کارخانه/کارگاه نصب شده است؟		
۶. آیا در پایان هر شیفت در کارخانه/کارگاه گندزدایی سطوح صورت می گیرد؟		
۷. آیا پرسنل آگاهی کافی در زمینه نحوه صحیح شستشوی دستها و اصول بهداشت فردی در این مورد را دارند؟		
۸. آیا پرسنل خدمات نظافت در کارخانه/کارگاه ، آگاهی و آموزش کافی در مورد نحوه صحیح گندزدایی را دیده اند؟		
۹. آیا در مورد غذاخوری کارخانه اصول دستورالعمل مربوطه رعایت می شود؟		
۱۰. آیا در مورد سرویس های عمومی پرسنل اصول دستورالعمل سامانه های حمل و نقل عمومی رعایت می شود؟		

نام و نام خانوادگی مدیر مرکز

امضاء

نام و نام خانوادگی بازرسی بهداشت

امضاء

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در سامانه های حمل و نقل عمومی

کاربرد دستورالعمل - مقابله با مشکلات و معضلات اجتماعی یک حرکت فراگیر و چند وجهی است که عزم عمومی و همکاری نهادهای مختلف را طلب می کند. پایانه ها و پارک سوارها به عنوان مراکز تبادل سفرهای درون شهری و برون شهری ، از جمله بزرگترین مراکز تجمع مردم هستند ، پر واضح است که به دلیل رفت و آمد مسافران شهرهای مختلف به این مراکز ، امکان سرایت بیماری از فرد حامل ویروس آنفلوآنزا به دیگران بیش از سایر اماکن بوده و اگر دقت عمل لازم منظور نشود، بیشترین نرخ شیوع بیماری به اماکن فوق اشاره مربوط می شود.

عمده ترین شرایط انتقال در وسایل حمل و نقل عمومی به شرح ذیل می باشد :

- سطوح مشترک
- تبادل فیزیکی با پول و بلیط بین مسافرین و پرسنل
- وضعیت سلامت پرسنل
- مسافرین ویژه و پرمخاطره
- وسیله نقلیه جایجا کننده مسافرین

نکات ضروری جهت مراقبت محیطی از سامانه

حمل و نقل عمومی در برابر کاهش بار انتشار آنفلوآنزای نوع H1N1 :

۱. رعایت مسایل بهداشت فردی : شامل پرهیز از دست دادن با یکدیگر به دلیل مسایل بهداشتی و یا استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن و شستن مرتب دستها با آب و صابون
- استفاده از شوینده های با پایه الکل بدون نیاز به آب (Hands Rub) در کلیه ایستگاههای مترو و در صورت امکان ایستگاههای BRT در نقطه کارت زنی مسافران و الزام مسافرین به استفاده از آن توصیه می شود.
۲. استفاده از هواکش و باز گذاشتن درها و در صورت امکان پنجره های اتوبوس و خطوط راه آهن شهری (مترو) در مواقع انتظار برای مسافرگیری در پایانه مبداء و مقصد خطوط حمل و نقل عمومی شهری ضروری است.
۳. زمان نظافت و گندزدایی وسائط حمل و نقل عمومی شامل اتوبوس های تندرو، دولتی، خصوصی و خطوط راه آهن شهری (مترو) شامل دو مرحله در هر شیفت می باشد :
- در پایان هر شیفت کاری (ترجیحاً بین ساعت ۱۴/۵ الی ۱۵ برای شیفت صبح و ۲۱/۵ الی ۲۲ برای شیفت عصر)
- در میانه شیفت (ترجیحاً بین ساعت ۱۰/۵ الی ۱۱ برای شیفت صبح و ۱۸/۵ الی ۱۹ برای شیفت عصر)

۴. شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل و با رعایت نکات زیر برای وسایل حمل و نقل انجام می شود:
- نظافت سطوح دارای تماس مشترک شامل میله های افقی و عمودی، دستگیره ها، پشتی صندلی ها و فرمان وسایل حمل و نقل عمومی با کمک مواد شوینده و سپس توسط آب ژاول ۱٪ و با کمک دستمال تمیز دیگری گند زدایی انجام می گیرد.
  - هنگام گند زدایی و نظافت، وسیله حمل و نقل با ید خالی از مسافر بوده و درها و پنجره ها باز گذاشته شوند و هواکش جهت تهویه بهتر هوا نیز روشن باشد.
  - فرد/ افراد مسؤول نظافت ایستگاهها و وسایل حمل و نقل عمومی در هنگام نظافت باید از ماسک، دستکش و لباس کار مناسب و مقاوم در برابر خوردگی آب ژاول استفاده نمایند.
  - لازم است در حین کار با ترکیبات گندزدای پایه کلره باید از جریان مناسب هوا در محل گندزدایی استفاده کرد تا انتشار ترکیبات کلر در فضای بسته باعث مسمومیت افراد نگردد.
  - در حین کار با ترکیبات کلر و اسیدی لازم است از ماسک های تنفسی تمام صورت و با کارتریج مناسب برای گاز و بخارهای اسیدی استفاده شود.
  - در حین کاربرد با مواد شیمیائی لازم است از دستکش و لباس مقاوم در برابر خوردگی اسیدی استفاده شود.
  - ماده مناسب برای گندزدایی هیپوکلریت سدیم ۱٪ در نظر گرفته می شود. برای تهیه این غلظت از مواد گندزدا لازم است یک واحد آب ژاول (ماده سفیدکننده تجارتنی با غلظت ۵٪) را به ۵ واحد آب سرد و معمولی در ظرفی درب دار و ترجیحاً پلاستیکی اضافه نمود. یادآور می شود محلولی که به این ترتیب آماده می شود باید در ظرف دربسته نگهداری شده و حداکثر زمان ماندگاری و قابل استفاده بودن برای عملیات گندزدایی ۲۴ ساعت در نظر گرفته شده است. به جهت افزایش کارآمدی ماده گندزدای تهیه شده، تازه مصرف کردن آن در اولویت می باشد.
  - برای نظافت سطوح در وسایل حمل و نقل لازم است ۲ دستمال مجزا پیش بینی شود و پس از هر بار نظافت (در نیمه شیفت وانتهای آن) دستمال ها حتماً شسته و گندزدایی شوند تا برای نوبت بعدی استفاده آماده باشند.
  - رطوبت ناشی از آغشته شدن سطوح (میله ها، دستگیره ها، پشتی صندلی و فرمان و ...) به مواد گندزدا باید حتماً بصورت خود بخودی خشک شده و از خشک کردن سطوح با وسایل و یا دستمال دیگری ممانعت بعمل آید. (مهم)
۵. در پایانه های مبداء و مقصد خطوط حمل و نقل عمومی باید محلی برای نگهداری مواد شوینده و گندزدا، لباس و وسایل حفاظتی مربوطه در نظر گرفته شود و روسای خطوط حمل و نقل موظف به تامین نیازهای مرتبط با این فعالیت ها در پایانه های خطوط می باشند.
۶. لازم است در محل پایانه ها ، مبداء و مقصد خطوط در محل نگهداری مواد شیمیائی، جعبه کمک های اولیه مشتمل بر حداقل موارد ذیل باشد : یک جفت دستکش یکبار مصرف ، ماده چشم شوی ، یک شیشه ماده ضد عفونی کننده پوست و محل جراحی ، ماده شوینده نظیر صابون و ترجیحاً صابون مایع یا صابون با پایه الکی بدون نیاز به شستشو با آب، چهار عدد گاز استریل، یک رول باند، یک پماد سوختگی، یک عدد قیچی، پنبه به مقدار کافی و ده عدد چسب زخم.
۷. برای حفظ و مراقبت از سلامت پرسنل شاغل در سامانه های حمل و نقل عمومی نکات ذیل در نظر گرفته شود:

- در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی های فصلی در پرسنل سامانه های حمل و نقل مانند: حمله ناگهانی تب، بی حالی، درخود فرو رفتن، بی اشتها، سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع، استفراغ و اسهال فرد باید بلافاصله از ادامه کار خودداری نموده و به مراکز بهداشتی درمانی/پزشک معتمد دستگاه مربوطه جهت طی دوره درمان و مراقبت های لازم مراجعه نماید.
- شروع بکار افراد فوق الذکر فقط با ارائه گواهی سلامت و تأیید مرکز بهداشتی درمانی / پزشک معتمد دستگاه مربوطه امکان پذیر خواهد بود. لازم است هماهنگی های لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن فراهم شده و جایگزینی برای وی تا انتهای دوره درمان پیش بینی شود. در این شرایط می بایست حقوق و مزایای کامل فرد بیمار طبق مقررات سازمانی پرداخت و امنیت شغلی فرد در زمان ترک خدمت حفظ گردد.
- به جهت حفظ سلامت شاغلین و پیشگیری از ابتلا این افراد به آنفلوآنزای نوع H1N1، کارفرما موظف است حداقل روزی ۲ ماسک تنفسی یکبار مصرف از نوع N95 (به ازاء هر شیفت ۲ ماسک) در اختیار رانندگان وسایل حمل و نقل عمومی، متصدی فروش بلیط، روسای خطوط قراردادده و افراد فوق الاشاره ملزم به استفاده از آن می باشند.
- لازم است رانندگان خطوط حمل و نقل عمومی که در تماس مستمر با پول، بلیط و سایر عوامل منتشر کننده عامل بیماری آنفلوآنزا هستند در هر رفت و برگشت سیر خود در محل مبدا و مقصد اقدام به شستشوی دست مطابق با بخش اول این دستورالعمل نمایند.

- جایگزینی بلیط های کاغذی و پول نقد با کارت های اعتباری به کاهش انتشار بیماری و انتقال بار آلودگی کمک شایانی خواهد کرد.
- ۸. تا برطرف شدن شرایط ویژه و مراقبت از عوامل محیطی و کاهش بار آلودگی آنفلوآنزای نوع H1N1 کلیه خطوط حمل و نقل عمومی شهری باید پوشش شیشه و پرده پنجره های خود را باز نموده و با این کار باعث کاهش سطوح آلودگی در این سامانه ها شوند.
- ۹. نصب تابلوهای توصیه ای و آموزشی برای بکارگیری تمهیدات لازم در جهت مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A(H1N1) در محل ایستگاههای سامانه های حمل و نقل ضروری است.

۱۰. توصیه می شود بروشورهای آموزشی در وسایل حمل و نقل عمومی قرار گرفته تا در طول سفر مسافری به دریافت مطالب آموزشی و علمی مناسب با موضوع آشنا شده و آموزش غیر مستقیم بطور وسیع از این طریق برای مسافران در نظر گرفته شود.
۱۱. لازم است در کلیه ایستگاه های حمل و نقل شهری و خطوط راه آهن حمل و نقل شهری (مترو) سطل های درب دار پیش بینی شود و کلیه مسافری و گیرندگان خدمات در این مکان ها موظف به امحاء دستمال های کاغذی مصرف شده در این محل ها می باشند.
  - تخلیه این مخازن زباله توسط افراد موظف نظافت در بخش مربوطه بوده ، تخلیه مخازن زباله در کیسه های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت صورت گرفته و وسایل طبق مقررات پیش گفت نظافت و گندزدائی انجام گردد.
۱۲. صحت انجام مراحل و فعالیت های کنترل و مراقبت محیطی سامانه های حمل و نقل شهری بر عهده روسای خطوط و سازمان تابعه بوده و به جهت شرایط ویژه و خطر شیوع بیماری آنفلوانزای نوع H1N1 کلیه مراحل ارائه شده در این دستورالعمل تا رفع بحران و استقرار شرایط عادی برای کلیه دستگاه های اجرائی و خدماتی لازم الاجرا می باشد

چک لیست بازرسی از سامانه های حمل و نقل شهری

برای کنترل محیطی آنفلوآنزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

سامانه حمل و نقل شهری :

خطوط اتوبوسرانی دولتی

خطوط اتوبوسرانی خصوصی

خطوط راه آهن شهری (مترو)

محدوده منطقه شهرداری :

نام پایانه :

محل پایانه :

تاریخ : روز ماه سال

شماره	مشخصه وسیله حمل و نقل (پلاک اتوبوس) و کد شناسایی (مترو)	مبدا	مقصد	نام رانندگان	شیفت (ساعت)	نظافت و گندزدایی (وسط شیفت)		نظافت و گندزدایی (انتهای شیفت)		وسایل نظافت و گندزدایی	
						بلی	خیر	بلی	خیر	دارد	ندارد

نام و نام خانوادگی مدیر مرکز
امضاء

نام و نام خانوادگی بازرس بهداشت
امضاء

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در سامانه های حمل و نقل (قطار)

کاربرد دستورالعمل - پایانه‌ها و خطوط راه آهن به عنوان مراکز تبادل سفرهای برون شهری، از جمله بزرگ‌ترین

مراکز تجمع مردم هستند، پر واضح است که به دلیل رفت و آمد مسافران شهرهای مختلف به این مراکز، امکان سرایت بیماری از فرد حامل ویروس آنفلوآنزا به دیگران بیش از سایر اماکن بوده و اگر دقت عمل لازم منظور نشود، بیشترین نرخ شیوع بیماری به اماکن فوق اشاره مربوط می‌شود.

عمده ترین شرایط انتقال در وسایل حمل و نقل عمومی به شرح ذیل می باشد:

- سطوح مشترک
- تبادل فیزیکی با پول و بلیط بین مسافری و پرسنل
- وضعیت سلامت پرسنل
- مسافری ویژه و پرمخاطره
- وسیله نقلیه جایجا کننده مسافری

بیشترین امکان آلودگی محیطی در وسایلی است که به نحوی با دست، صورت انسان در تماس می باشند همانند دستگیره درها، میز و صندلی، شیرآلات، نرده پله ها و وسایل عمومی که مورد استفاده مشترک می باشد همانند اسکناس، اسناد و مدارک دست به دست شده و ...

۱- رعایت مسایل بهداشت فردی: شامل پرهیز از دست دادن با یکدیگر به دلیل مسایل بهداشتی و یا استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن و شستن مرتب دستها با آب و صابون.

- استفاده از شوینده های با پایه الکل بدون نیاز به آب (Hands Rub) در کلیه واگن ها و در صورت امکان ایستگاههای بین شهری و الزام مسافری به استفاده از آن توصیه میشود.

۲- استفاده از هواکش و باز گذاشتن درها و در صورت امکان پنجره های قطار و خطوط راه آهن شهری در مواقع انتظار برای مسافرگیری در پایانه مبداء و مقصد خطوط راه آهن بین شهری.

۳- زمان نظافت و گندزدایی واگن های قطار و کوپه ها شامل دو مرحله در هر سفر میباشد:

۱-۳) در نقطه و پایانه مبداء حرکت

۲-۳) در نقطه و پایانه مقصد حرکت

۴- دستورالعمل گندزدایی:

نظافت سطوح دارای تماس مشترک شامل: میله های افقی و عمودی، دستگیره ها، پستی صندلیها، صندلی های ایستگاه های پایانه، سرویس های بهداشتی، محل عرضه و نگهداری مواد غذایی در واگن ها، با کمک مواد شوینده و سپس توسط آب ژاول ۱٪ و مواد ضد عفونی کننده مورد تأیید دستگاه و نهاد صاحب فرآیند می باشد.

۱-۴) هنگام گند زدایی و نظافت، وسیله واگن ها و کوپه ها باید خالی از مسافر بوده و درها و پنجره ها باز گذاشته شوند و هواکش جهت تهویه بهتر هوا نیز روشن باشد.

۲-۴) دو مرحله نظافت و گندزدایی جدا از یکدیگر بوده و نباید هیچگونه اختلاطی بین شوینده و گندزدا انجام گیرد.

۳-۴) محلول گندزدا باید روزانه تهیه و استفاده شود (کارایی محلول پس از گذشت ۲۴ ساعت کاهش میابد)

- ۴-۴) گندزدا باید با آب سرد یا معمولی تهیه گردد.
- ۴-۵) فرد/افراد مسئول نظافت واگن ها و کوپه ها در هنگام نظافت باید از ماسک، دستکش، و لباس کار مناسب و مقاوم در برابر خوردگی با آب ژاول و سایر گندزدهای مورد تأیید سازمان مربوطه استفاده نمایند.
- لازم است در حین کار با ترکیبات گندزدای پایه کلره از جریان مناسب هوا در محل گندزدائی استفاده کرد تا انتشار ترکیبات کلر در فضای بسته باعث مسمومیت افراد نگردد.
  - در حین کار با ترکیبات کلر و اسیدی لازم است از ماسک های تنفسی تمام صورت و با کارتریج مناسب برای گاز و بخارهای اسیدی استفاده شود.
  - در حین کاربرد با مواد شیمیائی لازم است از دستکش و لباس مقاوم در برابر خوردگی اسیدی استفاده شود.
  - ماده مناسب برای گندزدائی هیپوکلریت سدیم ۱٪ در نظر گرفته می شود. برای تهیه این غلظت از مواد گندزدا لازم است یک واحد آب ژاول (ماده سفیدکننده تجارتي با غلظت ۵٪) را به ۵ واحد آب سرد و معمولی در ظرفی درب دار و ترجیحاً پلاستیکی اضافه نمود. یادآور می شود محلولی که به این ترتیب محیا می شود لازم است در ظرف درب بسته ای نگهداری شده و حداکثر زمان ماندگاری و قابل استفاده بودن برای عملیات گندزدائی ۲۴ ساعت در نظر گرفته شده است. به جهت افزایش کارآمدی ماده گندزدای درست شده، تازه مصرف کردن آن در اولویت می باشد.
  - برای گندزدائی داخل کوپه ها که از پوشش های منسوج استفاده شده است گندزدای مناسب که آسیبی به مبلمان داخلی کوپه ها وارد ننماید، الکل ۷۰٪ بوده که از طریق پاشش به شکل اسپری بر روی سطوح امکان پذیر خواهد شد.
- ۴-۶) برای نظافت سطوح در وسایل حمل و نقل لازم است توسط ۲ دستمال مجزا پیش بینی شود و پس از هر بار نظافت (در مبدا و مقصد) دستمال ها حتماً شسته و گندزدائی شوند تا برای نوبت بعدی آماده استفاده گردند.
- جهت زدودن و کاهش بارآلودگی سطوح از عامل بیماریزا، ابتدا سطوح با دستمال مرطوب و آغشته به مواد شوینده نظافت می گردد.
  - گندزدائی توسط دستمالی که توسط محلول گندزدا تهیه شده مرطوب و خیس شده، برای سطوح انجام می شود. در این قسمت دستمال در سطل یا ظرفی که محتوی محلول گندزدا است غوطه ور شده پس از فشردن و زدودن محلول اضافی بر روی کلیه سطوحی که تماس مشترک برای آنها وجود دارد کشیده می شود.
  - لازم است رطوبت ناشی از آغشته شدن سطوح (مبله ها، دستگیره ها، پشتی صندلی و فرمان و ...) به مواد گندزدا بصورت خود بخودی خشک شده و از خشک کردن سطوح با وسایل و یا دستمال دیگری ممانعت به عمل آید. (مهم)
  - مدت حدود ۱۰ دقیقه ای ماندگاری برای اثربخشی مواد گندزدا بر روی سطوح پیش بینی می شود.
  - لازم است نظافت را از یک نقطه آغاز و در طرف یا نقطه مقابل به پایان برسد.
  - دستمال ها و وسایلی که برای نظافت وسایل حمل و نقل استفاده می شود باید از وسایلی که برای شستشو و نظافت سرویس های بهداشتی بکار می رود جدا بوده و در هیچ شرایطی مشترکاً استفاده نگردد.
- ۴-۷) محل نگهداری مواد شوینده و گندزدا، لباس و وسایل حفاظتی مربوطه در پایانه های مبدا و مقصد خطوط و در هر قطار پیش بینی شده و روسای خطوط موظف به تامین نیازهای مرتبط با این فعالیت ها در پایانه های خطوط می باشند.
- ۴-۸) لازم است در محل پایانه ها، مبدا و مقصد خطوط و هر قطار در محل نگهداری مواد شیمیائی، جعبه کمک های اولیه مشتمل بر حداقل موارد ذیل باشد: یک جفت دستکش یکبار مصرف، ماده چشم شوی، یک شیشه ماده ضد عفونی کننده پوست و محل جراحی، ماده شوینده نظیر صابون و ترجیحاً صابون مایع یا صابون پایه الکی بدون نیاز به شستشو

- با آب ، چهار عدد گاز استریل، یک رول باند، یک پماد سوختگی، یک عدد قیچی، پنبه به مقدار کافی و ده عدد چسب زخم
- ۵ - برای حفظ و مراقبت از سلامت پرسنل شاغل در سامانه های حمل و نقل (قطار) نکات ذیل در نظر گرفته شود:
- در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی های فصلی در پرسنل و شاغلین خطوط راه آهن مانند: حمله ناگهانی تب، بی حالی، درخود فرو رفتن، بی‌اشتهایی و سرفه، سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع، استفراغ و اسهال فرد باید بلافاصله از ادامه کار خودداری نموده و به مراکز بهداشتی درمانی/پزشک معتمد دستگاه مربوطه جهت طی دوره درمان و مراقبت های لازم مراجعه نماید.
  - شروع بکار افراد فوق الذکر فقط با ارائه گواهی سلامت و تأیید مرکز بهداشتی درمانی / پزشک معتمد دستگاه مربوطه امکان پذیر خواهد بود. لازم است هماهنگی های لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن فراهم شده و جایگزینی برای وی تا انتهای دوره درمان پیش بینی شود. در این شرایط می بایست حقوق و مزایای کامل فرد بیمار طبق مقررات سازمانی پرداخت و امنیت شغلی فرد در زمان ترک خدمت حفظ گردد .
  - به جهت حفظ سلامت شاغلین و پیشگیری از ابتلا این افراد به آنفلوآنزای نوع H1N1 ، کارفرما موظف است حداقل روزی ۲ ماسک تنفسی یکبار مصرف از نوع N95 (به ازاء هر شیفت ۲ ماسک) در اختیار پرسنل شاغل در این بخش ، متصدی فروش بلیط ، روسای خطوط قراردادده و افراد فوق الاشاره ملزم به استفاده از آن می باشند.
  - لازم است متصدیان فروش و کنترل کننده خطوط که در تماس مستمر با پول ، بلیط و سایر عوامل منتشر کننده عامل بیماری آنفلوآنزا هستند در هر رفت و برگشت سیر خود در محل مبداء و مقصد شستشوی مکرر دست ها را دستورالعمل پیش گفت ، در برنامه خود قرار دهند.
- ۶- جایگزینی بلیط های کاغذی و پول نقد با کارت های اعتباری به کاهش انتشار بیماری و انتقال بار آلودگی کمک شایانی خواهد کرد.
- ۷- تا برطرف شدن شرایط ویژه و مراقبت از عوامل محیطی و کاهش بار آلودگی آنفلوآنزای نوع H1N1 کلیه خطوط راه آهن پوشش شیشه و پرده پنجره های خود را در مبداء هر سفر باز نموده و با نمونه شسته و گندزدائی شده جدید تعویض نمایند تا با این کار باعث کاهش سطوح آلودگی در این سامانه ها شوند.
- ۸- کلیه وسایل خوابی که در قطارها دارای شرایط استفاده مشترک می باشد می بایست در مبداء حرکت با نمونه شسته و گندزدائی شده تعویض گردد تا امکان انتقال بیماری به حداقل ممکن برسد.
- ۹- نصب تابلوهای توصیه ای و آموزشی برای بکارگیری تمهیدات لازم در جهت مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A(H1N1) با منشاء خوکی در محل ایستگاهها ، دستشویی واگن ها و در فواصل مناسب بین کوپه ها ضروری است.
- ۱۰- توصیه می شود بروشورهای آموزشی در حین سفر در کوپه های قطار بین مسافریین توزیع گردد تا در طول سفر مسافریین به دریافت مطالب آموزشی و علمی مناسب با موضوع آشنا شده و آموزش غیر مستقیم بطور وسیع از این طریق برای مسافران در نظر گرفته شود.
- ۱۱- لازم است در کلیه کوپه ها و واگن های قطار و ایستگاه های بین شهری و مبداء و مقصد خطوط راه آهن سطل های درب دار پیش بینی شود و کلیه مسافریین و گیرندگان خدمات در این مکان ها موظف به امحاء دستمال های کاغذی مصرف شده در این محل ها می باشند.

- تخلیه این مخازن زباله توسط افراد موظف نظافت در بخش مربوطه بوده ، تخلیه مخازن زباله در کیسه های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت صورت گرفته و وسایل طبق مقررات پیش گفت نظافت و گندزدائی انجام گردد.
- ۱۲- کلیه غرفه و اماکن عرضه و فروش مواد غذایی مستقر در ایستگاه های بین شهری و پایانه های خطوط راه آهن موظف به اجرای دستورالعمل " راهنمای کنترل محیطی مقابله با آنفلوانزای خوکی در مراکز تهیه و توزیع و عرضه مواد خوراکی " می باشند.
- ۱۳- فرم پایش و مراقبت از خطوط راه آهن و ایستگاه های بین شهری می بایست بصورت روزانه توسط رئیس هر یک از خطوط تکمیل و به حوزه ستاد بهداشت محیط مرکز بهداشتی درمانی شهری / روستائی تحت پوشش ارائه گردد.
- صحت انجام مراحل و فعالیت های کنترل و مراقبت محیطی سامانه های حمل و نقل قطار بر عهده روسای خطوط و سازمان تابعه بوده و به جهت شرایط ویژه و خطر شیوع بیماری آنفلوانزای نوع H1N1 کلیه مراحل ارائه شده در این دستورالعمل تا رفع بحران و استقرار شرایط عادی برای کلیه دستگاه های اجرائی و خدماتی لازم الاجرا می باشد

چک لیست بازرسی از سامانه های حمل و نقل شهری برای کنترل محیطی آنفلوانزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

- تاریخ : روز   ماه   سال   محل پایانه :   نام پایانه :   شهر مبدأ :   شهر مقصد :

تعداد پمفلت و بروشور توزیع شده در سفر	تعویض وسایل خواب در مبدأ حرکت مطابق دستورالعمل		تعویض پرده ها و پوشش پنجره ها در مبدأ حرکت مطابق با دستورالعمل		نظافت و گندزدائی سرویس های بهداشتی		نظافت و گندزدائی کوبه ها		نصب دستورالعمل شستشوی دست در سرویس های بهداشتی		تعداد مسافر در طول سفر	تعداد پرسنل خط در طول سفر	مشخصه وسیله حمل و نقل (پلاک قطار) و کد شناسائی (واگن ها)	تاریخ
	خوب	بد	خوب	بد	خوب	بد	خوب	بد	خوب	بد				

نام و نام خانوادگی مدیر مرکز
امضاء

نام و نام خانوادگی بازرس بهداشت
امضاء

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در پایانه‌های حمل و نقل

کاربرد دستورالعمل - پایانه‌های حمل و نقل شامل هوایی، ریلی، زمینی و دریایی مشمول این دستورالعمل هستند.

پایانه‌ها و پارک‌سوارها به عنوان مراکز تبادل سفرهای درون‌شهری و برون‌شهری، از جمله بزرگ‌ترین مراکز تجمع مردم هستند. پر واضح است که به دلیل رفت و آمد مسافران شهرهای مختلف به این مراکز، امکان سرایت بیماری از فرد حامل ویروس آنفلوآنزا به دیگران بیش از سایر اماکن بوده و اگر دقت عمل لازم منظور نشود، بیشترین نرخ شیوع بیماری به اماکن فوق‌الاشاره مربوط می‌شود. عمده‌ترین شرایط انتقال در پایانه‌های حمل و نقل به شرح ذیل می‌باشد:

- سطوح مشترک
- تبادل فیزیکی با پول و بلیط بین مسافری و پرسنل
- وضعیت سلامت پرسنل
- مسافری ویژه و پرمخاطره
- وسیله نقلیه جابجا کننده مسافری
- محل اقامت در پایانه‌ها
- اماکن و مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی
- سرویس‌های بهداشتی
- نمازخانه و محل استراحت

نکات ضروری جهت مراقبت محیطی از پایانه های حمل و نقل در برابر کاهش بار انتشار آنفلوانزای نوع H1N1:

۱. رعایت مسایل بهداشت فردی : شامل پرهیز از دست دادن با یکدیگر به دلیل مسایل بهداشتی و یا استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن و شستن مرتب دستها با آب و صابون ضروریست.
- استفاده از شوینده های با پایه الکل بدون نیاز به آب (Hands Rub) در کلیه ترمینال های حمل و نقل و در صورت امکان در محل ترانزیت ورودی و خروجی مسافرین در نقطه ای که مسافران برای سوار و پیاده شدن به وسیله سفر توسط مامورین مرتبط کنترل می شوند که در این نقاط الزام مسافرین به استفاده از آن توصیه می شود.
۲. استفاده از هواکش و باز گذاشتن درها و در صورت امکان پنجره های محل استراحتگاه ها، نمازخانه ها و سالن انتظار مسافرین در مواقع انتظار برای مسافرگیری در پایانه مبدا و مقصد خطوط حمل و نقل ضروری است.
۳. کلیه غرفه ها و بخش های عرضه کننده مواد غذایی شامل رستوران ها، ساندویچ فروشی ها، آب میوه، چای و نظایر آن در پایانه های حمل و نقل موظف به رعایت دستورالعمل «راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با A(H1N1) در مراکز تهیه ، توزیع و عرضه مواد غذایی» می باشند.
۴. زمان نظافت و گندزدایی محل استراحتگاه ها، سالن انتظار مسافرین، سرویس های بهداشتی و نمازخانه ها در پایانه های حمل و نقل شامل هوایی ، ریلی ، زمینی و دریائی حداقل ۴ نوبت در طول شبانه روز می باشد که اگر زمان ۲۴ ساعته با شروع ساعت ۵ صبح در نظر گرفته شوند، اقدامات می تواند در محدوده های زمانی زیر صورت گیرد:

  - نوبت اول : ترجیحاً بین ساعت ۵ الی ۶ صبح
  - نوبت دوم : ترجیحاً بین ساعت ۱۱ الی ۱۲ ظهر
  - نوبت سوم : ترجیحاً بین ساعت ۱۷ الی ۱۸ عصر
  - نوبت چهارم : ترجیحاً بین ساعت ۲۳ الی ۲۴ شب

۵. شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل و با رعایت نکات زیر برای وسایل حمل و نقل انجام می شود:

  - نظافت سطوح دارای تماس مشترک شامل : میله های افقی و عمودی نرده ها و راه پله ها ، دستگیره ها ، پشتی صندلیها ، صندلی محل سالن انتظار مسافرین و استراحتگاه ها، با کمک مواد شوینده و سپس توسط آب زایل ۱٪ و با کمک دستمال تمیز دیگری گند زدایی انجام شود.
  - برای نظافت سطوح در پایانه ها لازم است ۲ نوع وسایل مجزا پیش بینی شود و پس از هر بار نظافت (در نیمه شیفت وانتهای آن) دستمال ها، تی ها و وسایل کف شوی حتماً شسته و گندزدایی شوند تا برای نوبت بعدی استفاده آماده باشند.
  - بهتر است برای زدودن و کاهش بارآلودگی سطوح از عامل بیماریزا، ابتدا سطوحی نظیر نرده ها، راه پله ها، میز و صندلی ها با دستمال مرطوب و آغشته به مواد شوینده نظافت شوند.
  - گندزدایی برای سطوحی نظیر نرده ها، راه پله ها، میز و صندلی ها باید توسط دستمالی که با محلول گندزدای تهیه شده مرطوب و خیس شده، انجام شود. برای این کار دستمال را در سطل یا ظرفی که محتوی محلول گندزدا است غوطه ور کرده، پس از فشردن و زدودن محلول اضافی بر روی کلیه سطوحی که تماس مشترک برای آنها وجود دارد کشیده می شود.

- رطوبت ناشی از آغشته شدن سطوح (میله ها ، دستگیره ها ، پشتی صندلی و ...) به مواد گندزدا باید به صورت خود بخودی خشک شده و از خشک کردن سطوح با وسایل و یا دستمال دیگری ممانعت بعمل آید . (مهم)
- دستمال ها و وسایلی که برای نظافت استفاده می شود باید از وسایلی که برای شستشو و نظافت سرویس های بهداشتی بکار می رود جدا بوده و در هیچ شرایطی مشترکاً استفاده نگردد.
- ۶. محل نگهداری مواد شوینده و گندزدا ، لباس و وسایل حفاظتی مربوطه در پایانه های مبداء و مقصد خطوط حمل و نقل پیش بینی شده و روسای پایانه حمل و نقل موظف به تامین نیازهای مرتبط با این فعالیت ها در پایانه های خطوط می باشند.
- ۷. لازم است در محل نگهداری مواد شیمیایی در پایانه ها، جعبه کمک های اولیه مشتمل بر حداقل موارد ذیل باشد:
یک جفت دستکش یکبار مصرف ، ماده چشم شوی، یک شیشه ماده ضد عفونی کننده پوست و محل جراحی، ماده شوینده نظیر صابون و ترجیحاً صابون مایع یا صابون با پایه الکلی بدون نیاز به شستشو با آب، چهار عدد گاز استریل، یک رول باند، یک پماد سوختگی، یک عدد قیچی، پنبه به مقدار کافی و ده عدد چسب زخم.
- ۸. برای حفظ و مراقبت از سلامت پرسنل شاغل در پایانه های حمل و نقل نکات ذیل در نظر گرفته شود:
  - در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی های فصلی در پرسنل پایانه های حمل و نقل مانند: حمله ناگهانی تب، بی حالی، درخود فرو رفتن، بی اشتها، سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع، استفراغ و اسهال فرد باید بلافاصله از ادامه کار خودداری نموده و به مراکز بهداشتی درمانی/پزشک معتمد دستگاه مربوطه جهت طی دوره درمان و مراقبت های لازم مراجعه نماید.
  - شروع بکار افراد فوق الذکر فقط با ارائه گواهی سلامت و تأیید مرکز بهداشتی درمانی / پزشک معتمد دستگاه مربوطه امکان پذیر خواهد بود. لازم است هماهنگی های لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن فراهم شده و جایگزینی برای وی تا انتهای دوره درمان پیش بینی شود. در این شرایط می بایست حقوق و مزایای کامل فرد بیمار طبق مقررات سازمانی پرداخت و امنیت شغلی فرد در زمان ترک خدمت حفظ گردد .
  - لازم است پرسنل خطوط در پایانه های حمل و نقل که در تماس مستمر با پول ، بلیط و سایر عوامل منتشر کننده عامل بیماریزا آنفلوآنزا هستند در هر رفت و برگشت سیر خود در محل مبداء و مقصد اقدام به شستشوی دست مطابق با دستورالعمل پیش گفت ، نمایند.
- جایگزینی بلیط های کاغذی و پول نقد با کارت های اعتباری به کاهش انتشار بیماری و انتقال بارآلودگی کمک شایانی خواهد کرد.
- ۹. تا برطرف شدن شرایط ویژه و مراقبت از عوامل محیطی و کاهش بار آلودگی آنفلوآنزای نوع H1N1 کلیه خطوط حمل و نقل عمومی شهری پوشش شیشه و پرده پنجره های خود را باز نموده و با این کار باعث کاهش سطوح آلودگی در این سامانه ها شوند.
- ۱۰. نصب تابلوهای توصیه ای و آموزشی برای بکارگیری تمهیدات لازم در جهت مقابله با شیوع آنفلوآنزای نوع A(H1N1) با منشاء خوکی در محل ایستگاههای سامانه های حمل و نقل ضروری است.
- ۱۱. توصیه می شود بروشورهای آموزشی در ترمینال های حمل و نقل قرار گرفته تا در طول سفر مسافری به دریافت مطالب آموزشی و علمی مناسب با موضوع آشنا شده و آموزش غیر مستقیم بطور وسیع از این طریق برای مسافران در نظر گرفته شود.
- ۱۲. لازم است در کلیه پایانه های حمل و نقل سطل های درب دار پیش بینی شود و کلیه مسافری و گیرندگان خدمات در این مکان ها موظف به امحاء دستمال های کاغذی مصرف شده در این محل ها می باشند.

۱۳. تخلیه مخازن زباله توسط افراد موظف نظافت در بخش مربوطه بوده تخلیه مخازن زباله در کیسه های پلاستیکی محکم در آخر هر شیفت صورت گرفته و وسایل طبق مقررات پیش گفت نظافت و گندزدائی انجام گردد.

۱۴. صحت انجام مراحل و فعالیت های کنترل و مراقبت محیطی پایانه های حمل و نقل بر عهده روسای خطوط و سازمان تابعه بوده و به جهت شرایط ویژه و خطر شیوع بیماری آنفلوانزای نوع H1N1 کلیه مراحل ارائه شده در این دستورالعمل تا رفع بحران و استقرار شرایط عادی برای کلیه دستگاه های اجرائی و خدماتی لازم الاجرا می باشد

چک لیست بازرسی از پایانه های حمل و نقل برای کنترل محیطی آنفلوانزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

پایانه حمل و نقل : خطوط هوایی خطوط ریلی خطوط زمینی خطوط دریائی

تاریخ: روز   ماه   سال   محل پایانه: نام پایانه: محدوده منطقه شهرداری:

ردیف	تعداد سفر در روز	مشخصات اماکن موجود در پایانه	نصب پوستر و تابلوهای هشدار دهنده		تعداد پمفلت و بروشور توزیع شده	نظافت و گندزدائی سالن انتظار		نظافت و گندزدائی (طبق زمان بندی دستورالعمل)		وسایل نظافت و گندزدائی جداگانه		اجرای مقررات مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی مطابق دستورالعمل	
			خیر	بلی		خیر	بلی	خیر	بلی	ندارد	دارد	بلی	خیر

نام و نام خانوادگی مدیر مرکز
امضاء

نام و نام خانوادگی بازرسی بهداشت
امضاء

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در بیمارستان‌ها

کاربرد دستورالعمل - کلیه بیمارستان‌ها شامل بیمارستان‌های دولتی، خصوصی و ... موظف به رعایت مفاد این دستورالعمل برای کنترل محیطی بیماری آنفلوآنزای نوع A می‌باشند.

تعاریف:

- **ایزولاسیون:** جداسازی تنها بیماران علامتدار در خانه یا بیمارستان، جهت جلوگیری از آلوده کردن دیگران
- **قرنطینه:** جدا کردن افراد بی‌علامتی که امکان مواجهه آنها با عفونت وجود داشته است، از رفت و آمد در جامعه
- **فاصله گذاری اجتماعی:** طیفی از تدابیر غیر قرنطینه‌ای که می‌توانند به کاهش تماس بین افراد منجر شوند، مانند تعطیل کردن مدارس یا ممنوع کردن اجتماعات بزرگ

- ۵- رعایت مسایل بهداشت فردی شامل پرهیز از دست دادن با یکدیگر به دلیل مسایل بهداشتی و یا استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن و شستن مرتب دستها با آب و صابون برای کلیه پرسنل و بیماران ضروریست.
- ۶- کارکنان مرتبط با فعالیت‌های مولد آئروسول (مانند جمع‌آوری نمونه‌های بالینی، لوله‌گذاری داخل‌نای، درمان نیبولایزر، برونکوسکوپی و عملیات احیا شامل لوله‌گذاری اورژانسی یا احیا قلبی-ریوی) برای انجام این اقدامات برای موارد مشکوک یا تایید شده آنفلوآنزای خونی A(H1N1)، باید از ماسک N95 یک بار مصرف مناسب استفاده کنند.
- ۷- با توجه به راه‌های انتقال ویروس، کارکنان ارائه‌دهنده مستقیم مراقبت به بیماران مشکوک یا تایید شده آنفلوآنزای خونی A(H1N1) باید هنگام ورود به اتاق بیمار از ماسک N95 یک بار مصرف مناسب استفاده کنند.
- ۸- استفاده از ماسک باید بر اساس دستورات اداره بهداشت و امنیت شغلی (Occupational Safety and Health Administration (OSHA) بوده کارکنان باید برای به کار بردن ماسک مشکل پزشکی نداشته باشند و در ضمن برای استفاده از آن آموزش دیده باشند. این آموزش‌ها شامل نحوه صحیح قرارگیری ماسک و استفاده مناسب از آن، نحوه صحیح و ایمن برداشتن و دور انداختن ماسک و موارد پزشکی منع مصرف ماسک می‌باشد.
- ۹- بیماران مشکوک یا تایید شده باید در اتاق ایزوله بستری گردند.

- ۱۰- فرد مبتلا در مواقعی که خارج از اتاقش است، باید از یک ماسک مناسب استفاده کند و برای شستن مرتب دستها و رعایت اصول بهداشت تنفسی تشویق شود.
- ۱۱- لیوان و سایر ظروف بیمار باید یکبار مصرف باشد.
- ۱۲- استراتژی های روتین بهداشت و ضدعفونی در فصول شیوع آنفلوانزا، برای مدیریت محیط جهت آنفلوانزای نوع A نیز کاربرد دارد.
- ۱۳- احتیاطات استاندارد برای تماس و انتشار قطرات جهت مراقبت تمامی بیماران باید صورت پذیرد و تا ۷ روز پس از بروز بیماری یا تا زمانیکه علائم بر طرف گردند، ادامه یابد.
- ۱۴- برای بهداشت دست ها، باید پس از هرگونه تماس با ترشحات تنفسی بلافاصله بعد از خارج کردن دستکش و وسایل دیگر، دست ها را با آب و صابون یا ضدعفونی کننده شست.
- ۱۵- کارکنانی که نمونه های بالینی از موارد مشکوک یا تایید شده آنفلوانزای خوکی (H1N1)A تهیه یا جمع آوری می کنند، باید دستکش غیراستریل یک بار مصرف، گان و عینک محافظ بپوشند تا از مواجهه کونژکتیوال پیشگیری گردد.
- ۱۶- رعایت نکات بهداشتی زیر قبل از هر تماس با بیمار توصیه می شود:
- استفاده از ماسک
  - شستشوی دستها
  - استفاده از حفاظ چشم، گان، دستکش در صورتیکه ریسک تماس با مایعات و ترشحات بدن وجود داشته باشد
  - تمیز کردن و گندزدایی وسایل و تجهیزات بعد از استفاده برای هر بیمار
  - تعویض دستکش و شستشوی دستها بعد از تماس با هر بیمار و قبل از تماس با بیمار بعدی
- ۱۷- رعایت نکات زیر قبل از ترک اتاق ایزوله:
- خارج کردن تجهیزات حفاظت فردی (دستکش، گان، ماسک و حفاظ چشم)
  - دفع اقلام دور ریختنی بر اساس دستورالعملهای وزارت بهداشت
  - شستشوی دستها
  - تمیز کردن و گندزدایی وسایل و تجهیزات بعد از استفاده برای هر بیمار
  - دفع کلیه پسماندهای تولیدی بعنوان پسماندهای پزشکی ویژه
- ۱۸- در موقع ترخیص بیمار موارد زیر باید به او آموزش داده شود:
- رعایت مسایل بهداشت فردی توسط بیمار و مراقبت کننده از بیمار و همچنین رعایت مسائل اجتماعی هنگام عطسه یا سرفه کردن.
  - محدود کردن تماسهای اجتماعی و رعایت نکات بهداشتی در ارتباط با هرگونه تماس
  - ثبت آدرس و تلفن تماس
- ۱۹- بعد از ترخیص هر بیمار موارد زیر رعایت گردد:
- دفع یا تمیز کردن و گندزدایی وسایل و تجهیزات بعد از استفاده برای هر بیمار بر اساس دستورالعملهای موجود
  - تعویض ملحفه ها بدون تکان دادن آنها
  - تمیز کردن سطوح بر اساس دستورالعملهای موجود
  - دفع پسماندها مطابق با دستورالعمل پسماند پزشکی ویژه
- ۲۰- استفاده از هواکش و باز گذاشتن درها و پنجره های بخشها و اتاقها برای تهویه مناسب محیط ضروریست.

- ۲۱- آشپزخانه ها و محلهای سرو غذا در مراکز درمانی موظفند کلیه مفاد راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مراکز تهیه، توزیع و عرضه مواد غذایی را رعایت کنند.
- ۲۲- چنانچه از پوشش یکبار مصرف برای میز غذاخوری استفاده می شود باید پس از هر بار استفاده بیمار و یا همراه بیمار تعویض و در غیراین صورت پس از هر بار سرویس گندزدایی شود.
- ۲۳- شستشو، نظافت و گندزدایی سطوح در محیط باید مطابق راهنمای بخش اول این دستورالعمل انجام شود.
- ۲۴- امکانات لازم برای شستشوی مرتب دستها و استفاده از ماسک یکبار مصرف نوع N95 در طول شیفت (به ازاء هر شیفت حداقل ۲ ماسک) و شستشوی روزانه انیفرم برای همه پرسنل باید فراهم شود.
- ۲۵- در صورت بروز هرگونه علائم شبیه سرماخوردگی های فصلی در پرسنل مانند: حمله ناگهانی تب، بی حالی، درخود فرو رفتن، بی اشتها، سرفه، سردرد، کوفتگی و درد مفاصل، عطسه، ناراحتی تنفسی، سرخ شدن یا التهاب و آبریزش از بینی و در مواردی نیز تهوع، استفراغ و اسهال باید بلافاصله از ادامه کار منع و به پزشک معتمد ارجاع داده شود و فقط با تاییدیه رسمی افراد به محل کار خود بازگردند. چنانچه بیمار پرسنل این مراکز باشد با هماهنگی لازم با کارفرما در طول مدت غیبت از کار ضمن جایگزینی وی حقوق و مزایای کامل باید در طول این مدت به وی پرداخت شود.
- ۲۶- مصرف میوه های تازه مانند پرتقال، نارنگی و لیمو شیرین و سبزیجات بصورت استفاده روزانه برای همه ی پرسنل و بیماران توصیه می شود.
- ۲۷- استفاده مجدد از محل های تجمع نظیر نمازخانه باید با فاصله زمانی حداقل ۸ ساعت انجام شود. در نمازخانه ها استفاده از مهر و سجاده شخصی ضرورت کامل دارد.
- ۲۸- کلیه پسماندهای ناشی از مراقبت، تشخیص و درمان بیماران و افراد مشکوک باید بعنوان پسماند پزشکی ویژه تلقی شده و مطابق با دستورالعملهای وزارت بهداشت (مرکز سلامت محیط و کار) مدیریت شوند.
- ۲۹- در صورتیکه بیمارستان از سرویس عمومی برای ایاب و ذهاب کارکنان استفاده می کند میبایست از دستورالعمل مربوط به سامانه های حمل و نقل شهری استفاده نمایند.

چک لیست بازرسی بیمارستان ها برای کنترل محیطی آنفلوانزای نوع A(H1N1)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی .....

مرکز بهداشت استان.....

مرکز بهداشت شهرستان.....

تاریخ تکمیل ...../...../۱۳۸۸

بیمارستان .....

ردیف	عنوان فعالیت	بلی	خیر
۱.	آیا راهنمای کنترل محیطی مقابله با آنفلوانزای با منشا خوکی A(H1N1) در بیمارستان وجود دارد		
۲.	آیا در بیمارستان اطلاعیه های آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوانزای نوع A وجود دارد و در محل های مناسب نصب شده است		
۳.	آیا دستورالعمل شستشوی دستها جهت پیشگیری از انتقال ویروس در محل های سرویس های بهداشتی نصب شده است		
۴.	آیا امکانات لازم برای شستشوی مرتب دستها و استفاده از ماسک و شستشوی روزانه اونیفرم برای همه پرسنل فراهم است		
۵.	آیا کارکنان مرتبط از ماسک N95 یکبار مصرف مناسب استفاده می نمایند		
۶.	آیا کارکنان برای استفاده از ماسک آموزش های لازم را دیده اند		
۷.	آیا کارکنان از وسایل حفاظت فردی در مواجهه با افراد مشکوک و بیماران استفاده می نمایند		
۸.	آیا در بیمارستان اتاق ایزوله وجود دارد		
۹.	آیا بیماران مشکوک و تایید شده در اتاق ایزوله بستری می شوند		
۱۰.	آیا تهویه انجام می گیرد		
۱۱.	آیا نکات بهداشتی قبل از هر تماس با بیمار رعایت می گردد		
۱۲.	آیا نکات بهداشتی قبل از ترک اتاق ایزوله رعایت می گردد		
۱۳.	آیا نکات بهداشتی بعد از ترخیص هر بیمار رعایت می گردد		
۱۴.	آیا لوازم مصرفی بیمار (لیوان، ظروف و ....) یکبار مصرف می باشد		
۱۵.	آیا ظروف محل های سرو غذا گندزدایی می شود		
۱۶.	آیا سرو نمک ، فلفل، سماق و آب خوردن در بسته های یکبار مصرف انجام می شود		
۱۷.	آیا در صورت بروز علائم در پرسنل از ادامه کار آنها ممانعت بعمل می آید و مطابق دستورالعمل پیگیری می گردد		
۱۸.	آیا مراحل نظافت و گندزدایی سطوح مطابق دستورالعمل صورت می گیرد		
۱۹.	آیا مواد شوینده- گندزدا و تجهیزات نظافت به مقدار کافی تهیه و در اختیار می باشد		
۲۰.	آیا پسماندهای پزشکی ویژه مطابق دستورالعمل مدیریت می شوند		
۲۱.	آیا جلسات آموزشی پیشگیری از انتقال ویروس آنفلوانزای نوع A برای پرسنل برگزار می شود.		

نام و نام خانوادگی مدیر مرکز

امضاء

نام و نام خانوادگی بازرس بهداشت

امضاء

راهنمای کنترل محیطی برای مقابله با آنفلوآنزای A(H1N1) در مراسم حج

شرح وظایف پزشک تیم بهداشتی:

در فرودگاه ها:

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- بر نحوه اجرای دستورالعمل‌های مدیران، خدمه و تیم بهداشتی نظارت داشته باشید.
- ۳- بر فعالیت کنترل عوامل محیطی تیم نظارت داشته باشید.

در اتوبوس ها و وسایط حمل و نقل عمومی:

- ۱- بر فعالیت های مربوط به کاروان نظارت کنید.
- ۲- چک لیست تکمیل شده توسط کارشناسان بهداشت محیط را بررسی کنید.
- ۳- در صورت نیاز با ستاد برای رفع مشکلات موجود هماهنگی کنید.

در محل اقامت:

- ۱- برای رعایت نکات بهداشتی محل اقامت، به راهنمای ویژه زائرین مراجعه نمایید.
- ۲- بر فعالیت مدیران نظارت کنید.
- ۳- بر فعالیت های کنترلی عوامل محیطی نظارت کنید.
- ۴- جلسات هماهنگی و آموزشی برای عوامل بهداشتی و زائرین کاروان ها برگزار کنید.

در آشپزخانه ها:

- ۱- بر کلیه فعالیت های کنترل عوامل محیطی نظارت کنید.
- ۲- در جلسات آموزشی هماهنگ شده شرکت نمایید.
- ۳- گزارشهای کنترل عوامل محیطی را بررسی نمایید.

در مساجد شجره-جحفه-مسجدالحرام و مسجدالنبی،

عرفات-منا-مشعر و رمی جمرات

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- بر رعایت مفاد دستورالعمل‌های مدیران، خدمه و تیم بهداشتی توسط زائرین و خدمه ها نظارت کنید.
- ۳- بر رفتارهای زائرین نظارت جدی داشته باشید.
- ۴- گزارشات کارشناسان بهداشت محیط را بررسی و برای رفع مشکلات موجود اقدام کنید.
- ۵- در صورت نیاز به آموزش گروهی هماهنگی لازم برای اجرای آن انجام دهید.

شرح وظایف کارشناس بهداشتی:

در فرودگاه ها:

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- بر نحوه ی اجرای راهنماهای زائرین، خدمه و مدیران کاروانها نظارت داشته باشید.
- ۳- بر فعالیت مدیران نظارت داشته باشید.
- ۴- در صورت مشاهده موارد نقص محیطی با هماهنگی مدیران به مسئولین و مدیران محل تذکر دهید.
- ۵- چک لیست مربوطه را تکمیل کنید.
- ۶- به پزشک کاروان به عنوان مسئول تیم پزشکی گزارش دهید.

در اتوبوس ها و وسایل حمل و نقل عمومی:

- ۱- بر فعالیت خدمه ها و مدیران نظارت نمایید.
- ۲- چک لیست مربوطه را تکمیل کنید
- ۳- چک لیست های تکمیل شده توسط مدیران را کنترل کنید.
- ۴- هماهنگی لازم با مدیران در راستای رفع مشکلات موجود انجام دهید.
- ۵- هماهنگی لازم برای برگزاری کلاس آموزشی برای رانندگان و خدمه ها انجام دهید.

در محل اقامت:

- ۱- برای رعایت نکات بهداشتی محل اقامت به راهنمای ویژه زائرین مراجعه نمایید.
- ۲- بر کلیه فعالیت های خدمه ها و مدیران نظارت کنید.
- ۳- بر مراحل نظافت و شستشو و گندزدایی سطوح و تجهیزات نظارت کنید.
- ۴- در امر توزیع غذا و مراحل شستشو و گندزدایی ظروف نظارت کنید.
- ۵- جلسات توجیهی و آموزشی برای خدمه ها و مدیران برگزار کنید.
- ۶- بر نصب اطلاعیه های بهداشتی در محل های مناسب نظارت کنید.
- ۷- در توزیع تراکت، پمفلت و پوستر و اطلاعیه های بهداشتی نظارت و همکاری کنید.
- ۸- چک لیست مربوطه را تکمیل و به سطوح بالاتر ارائه کنید.

در آشپزخانه ها:

- ۱- بهداشت فردی را رعایت کنید.
- ۲- بر کلیه فعالیت های مدیران نظارت کنید.
- ۳- چک لیست های تکمیل شده توسط مدیران را کنترل کنید.
- ۴- بر کلیه روند فعالیت ها بصورت موردی از قبیل شستشو، گند زدایی و ... نظارت کنید.
- ۵- خدمه و مدیران را آموزش دهید.

- ۶- برای تهیه و توزیع و نصب اطلاعیه های بهداشتی همکاری کنید.
- ۷- در هنگام بازرسی و نظارت بهداشتی چک لیست مربوطه را تکمیل کنید.
- ۸- گزارش فعالیت ها را به ستاد یا پزشک کاروان ارائه دهید.

در مساجد شجره-جحفه-مسجدالحرام و مسجدالنبی

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- بر رعایت مفاد راهنماهای زائرین و خدمه ها نظارت کنید.
- ۳- بر عوامل محیطی نظارت کنید.
- ۴- بر سرویسهای بهداشتی نظارت کنید.
- ۵- بر رفتارهای زائرین نظارت کنید.
- ۶- گزارش موارد نقص را به مسئول تیم یا مدیر ارائه کنید.

در عرفات-منا-مشعر و رمی جمرات

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- نظارت مستمر بر چادرها انجام دهید.
- ۳- نظارت مستمر بر سرویس های بهداشتی داشته باشید.
- ۴- نظارت مستمر بر محوطه بین چادرها و اطراف محل های اسکان انجام دهید.
- ۵- در صورت مشاهده موارد نقص هماهنگی لازم با مدیران کاروان برای رفع آن انجام دهید.

توصیه های بهداشتی برای مدیران کاروان ها:

در فرودگاه ها:

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- بر فعالیت خدمه ها نظارت کنید.
- ۳- در صورت مشاهده موارد محیطی از جمله جمع آوری نامناسب زباله یا کثیف بودن سرویس ها و یا محل های عمومی فرودگاه به مدیران فرودگاه در جهت رفع آن تذکر دهید.
- ۴- چک لیست مربوطه را تکمیل کنید.

در اتوبوس ها و وسایل حمل و نقل عمومی:

- ۱- بر فعالیت خدمه ها نظارت نمایید.
- ۲- نظارت مستمر بر داخل اتوبوس قبل از سوار شدن و بعد از پیاده شدن انجام دهید.
- ۳- هماهنگی لازم با شرکت یا راننده مربوطه مبنی بر وجود دستمال کاغذی و کیسه پلاستیک جمع آوری زباله یا سطل زباله درپوش دار قبل از بهره برداری انجام دهید.

- ۴- هماهنگی لازم با شرکت یا راننده مربوطه مبنی بر نظافت و شستشو و گندزدایی داخل اتوبوس ها قبل و بعد از انتقال زائرین انجام دهید.
- ۵- چک لیست مربوطه را تکمیل و به کارشناسان بهداشت محیط در هنگام بازرسی و نظارت بهداشتی ارائه کنید.
- ۶- بر مناسب بودن هوای داخل اتوبوس از نظر تهویه مناسب نظارت کنید.

در محل اقامت:

- ۱- برای رعایت نکات بهداشتی محل اقامت به راهنمای ویژه زائرین مراجعه نمایید.
- ۲- بر فعالیت خدمه ها بطور مستمر نظارت کنید.
- ۳- تامین تجهیزات و لوازم بهداشتی زائرین و محل، هماهنگی لازم را با مسئولین هتل ها و ساختمان ها و مسئولین ستاد حج و زیارت انجام دهید.
- ۴- برای تامین مستمر صابون مایع و مواد گند زدای مورد نیاز هماهنگی و اقدام نمایید.
- ۵- برای تامین محل ایزوله بیماران مشکوک با شرایط مطلوب (حداقل ۱۶ متر مربع دارای تهویه مناسب و حداقل ۳ تخت) هماهنگی و اقدام نمایید.
- ۶- بر نظافت و شستشوی گندزدایی هتل ها و ساختمان ها و محل های اسکان نظارت نمایید.
- ۷- برای تهیه بروشورها و اطلاعیه های بهداشتی و توزیع بین زائرین با تیم پزشکی هماهنگ شوید.
- ۸- چک لیست مربوطه را تکمیل کنید.
- ۹- اطلاعیه های بهداشتی را در محل مناسب نصب کنید.
- ۱۰- اطلاعیه شستشوی مرتب دست ها را در راهروها و سالن های غذاخوری و سرویس های بهداشتی نصب کنید.

در آشپزخانه ها:

- ۱- بر فعالیت خدمه ها نظارت کنید.
  - ۲- مسئول نظافت سرویسهای بهداشتی را جدا از سایر خدمه آشپزخانه تعیین کنید.
  - ۳- مواد شوینده و گندزدا را تهیه کنید. برای تامین صابون مایع جهت مصرف خدمه های آشپزخانه هماهنگی لازم را انجام دهید.
  - ۴- برای تامین مواد مورد نیاز مربوط به بهداشت فردی خدمه ها (لباس کار-ماسک-دستکش یکبار مصرف-دستمال کاغذی-لیوان یکبار مصرف و صابون و ...) هماهنگی لازم را انجام دهید.
  - ۵- برای شستشو و نظافت و گندزدایی تجهیزات انتقال مواد غذایی (گرمخانه-ماشین حمل و...) اقدامات لازم را انجام دهید.
  - ۶- چک لیست را برای هر شیفت کاری تکمیل کنید و آن را در هنگام بازرسی به بازرسان بهداشت محیط ارائه دهید.
- پوسترها و اطلاعیه های بهداشتی را در محل های مناسب مانند آشپزخانه ها و ... نصب کنید.

در مساجد شجره-جحفه-مسجدالحرام و مسجدالنبی

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- بر رعایت مفاد راهنماهای زائرین و خدمه ها نظارت کنید.
- ۳- هماهنگی لازم در تامین و تهیه صابون مایع انجام دهید.
- ۴- هماهنگی لازم در جهت رفع نواقص موجود از نظر عدم وجود سطل زباله درب دار-صابون مایع و یا عدم رعایت نظافت توالت ها با مسئولین مربوطه از طریق ستاد انجام دهید.

در عرفات-منا-مشعر و رمی جمرات

- ۶- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای شماره ۱ ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۷- بر فعالیت های خدمه ها نظارت کنید.
- ۸- نظارت مستمر بر چادرها ر انجام دهید.
- ۹- درخصوص وجود صابون مایع - شستشو و نظافت مستمر و گندزدایی مستمر سرویسهای بهداشتی نظارت مستمر داشته باشید.
- ۱۰- با مسئولین مربوطه به منظور رفع مشکلات موجود در کنترل عوامل محیطی از نظر جمع آوری مرتب زباله ها و نظافت مستمر محوطه و سرویس های بهداشتی هماهنگی لازم انجام دهید.

توصیه های بهداشتی برای خدمه کاروان ها:

در فرودگاه ها و وسایط حمل و نقل عمومی:

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- در صورت توزیع مواد غذایی بهداشت فردی را رعایت نمایید. استفاده از دستکش یکبار مصرف در هنگام توزیع غذا در داخل اتوبوس در مسیرهای مورد نیاز الزامی است.

در محل اقامت:

- ۱- برای رعایت نکات بهداشتی محل اقامت به راهنمای شماره ۱ ویژه زائرین مراجعه نمایید.
- ۲- در هنگام کار از ماسک استفاده کنید.
- ۳- در هنگام ارائه خدمت و توزیع غذا از دستکش یکبار مصرف استفاده کنید.
- ۴- رومیزی ها بویژه رومیزی میزهای غذاخوری را مرتباً تعویض کنید.
- ۵- محل سالن ها و تجهیزات و میز و صندلی را بطور مستمر شستشو و نظافت کنید.
- ۶- گند زدایی مستمر محل و تجهیزات و میز و صندلی را مطابق راهنمای شماره ۶ انجام دهید.
- ۷- از رومیزی یکبار مصرف استفاده و پس از استفاده هر زائر آن را برای زائر بعدی تعویض کنید.
- ۸- کلیه سطوح از قبیل دستگیره درب ها، نرده ها، میز و صندلی و گوشی تلفن های عمومی را بطور مرتب نظافت و گندزدایی کنید.
- ۹- هنگام نظافت اتاق ها و سالن های غذا خوری در و پنجره ها را باز کنید.

در آشپزخانه ها:

- ۱- بهداشت فردی را بطور مرتب و مستمر رعایت کنید.
- ۲- دستها را با آب و صابون (ترجیحا صابون مایع) بعد از دست زدن به هر وسیله و تجهیزات آشپزخانه، قبل از دست زدن به مواد غذایی، بعد از دستشویی، بعد از دست دادن با دیگران، بعد از صحبت با تلفن ثابت یا همراه و ... بشویید.
- ۳- قبل و بعد از اتمام هر شیفت کاری دوش بگیرید.
- ۴- از وسایل شخصی از قبیل حوله، لباس کار، کلاه، ماسک، لیوان و دستمال استفاده کنید.
- ۵- در صورت ابتلا به آنفلوانزا مطلقا وارد آشپزخانه نشوید و تا بهبودی کامل استراحت نمایید.
- ۶- تجهیزات را مرتب بشویید و بعد از هر بار استفاده گندزدایی کنید.
- ۷- میز کار را بطور مرتب شسته و بعد از پایان هر کار گند زدایی کنید.
- ۸- سطوح را بطور مرتب شسته و طی هر شیفت کاری دو بار گندزدایی کنید.
- ۹- دستگیره درب و گوشی تلفن را بطور مرتب شسته و گندزدایی کنید.
- توجه- مسوول نظافت سرویس های بهداشتی باید جدا از سایر خدمه آشپزخانه باشد.
- ۱۰- به منظور تهیه مطلوب تر و گردش صحیح هوای داخل آشپزخانه درب و پنجره آشپزخانه را بطور مرتب در هر شیفت دو الی سه بار باز بگذارید.
- ۱۱- وسایل و تجهیزات حمل و انتقال مواد غذایی (گرمخانه، ماشین حمل و ...) را شستشو و در پایان هر شیفت کاری گندزدایی کنید.

در مساجد شجره-جحفه-مسجدالحرام و مسجدالنبی

- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.

در عرفات-منا-مشعر و رمی جمرات

- ۱- نکات بهداشتی عمومی را مطابق راهنمای ویژه زائرین رعایت نمایید.
- ۲- هنگام توزیع غذا از دستکش و ماسک استفاده نمایید.
- ۳- خدمه مخصوص نظافت عمومی محوطه مشخص شده و از لباس کار و ماسک و دستکش مناسب در هنگام نظافت محوطه استفاده کنید.
- ۴- برای جمع آوری و تخلیه به موقع زباله های تولیدی از کنار چادرها هماهنگی لازم را انجام دهید.

توصیه‌های بهداشتی برای زائرین:

در فرودگاه‌ها و وسایل حمل و نقل عمومی:

- ۱- دست‌های خود را دائماً (بخصوص بعد از دست زدن به هر شیئی و یا دست دادن با افراد و بعد از توالی) با آب و صابون (ترجیحاً صابون مایع) بشویید.
- ۲- در صورت عدم دسترسی به آب و صابون دستهای خود را با محلول‌ها یا دستمال‌های مرطوب الکل دار ضدعفونی کنید.
- ۳- از لیوان و دستمال شخصی یا دستمال و لیوان یکبار مصرف استفاده کنید.
- ۴- دستمال کاغذی و لیوان یکبار مصرف را بعد از استفاده در داخل سطل زباله در دار بیندازید. از انداختن دستمال کاغذی و لیوان یکبار مصرف استفاده شده در سطل زباله بدون دریا کیسه پلاستیکی داخل اتوبوس خودداری نمایید. در این موارد آنها را در یک کیسه پلاستیکی دربسته محفوظ نگهدارید تا در فرصت مناسب در سطل زباله دردار بیندازید.
- ۵- فاصله خود را از بیماران مشکوک به آنفلوانزا (به مقدار حداقل یک و حداکثر دو متر) حفظ کنید.
- ۶- دهان و بینی خود را هنگام عطسه و سرفه با دستمال کاغذی بپوشانید. اگر دستمال کاغذی در دسترس ندارید، دهان و بینی را داخل ساعد یا بازوی خود بپوشانید.
- ۷- در محوطه فرودگاه‌ها و سایر اقامت‌گاه‌ها هرگز روی زمین ننشینید.
- ۸- به صندلی و بدنه اتوبوس (شامل میله‌های افقی و عمودی، پشتی صندلی‌ها و سطوحی در داخل اتوبوس که امکان تماس مشترک دارد) در موارد غیر ضروری دست نزنید.

در محل اقامت:

- ۱- بلافاصله پس از استفاده از لوازم شخصی (از جمله لیوان، قاشق، بشقاب و ...) آن‌ها را در داخل اتاق‌های محل اسکان شستشو و گند زدایی نمایید. (از آوردن بشقاب غذا به داخل اتاق خودداری کنید)
- ۲- در هنگام صحبت کردن یا عطسه و سرفه در داخل اتاق‌ها و سالن و راهروها و رستوران و بیرون از محل اقامت فاصله مناسب با سایر افراد (حداقل ۱ متر حداکثر ۲ متر) را رعایت نمایید.
- ۳- داخل اتاق‌ها و سالن و راهروها و رستوران و بیرون از محل اقامت در هنگام صحبت کردن و عطسه و سرفه بینی و دهان خود را با دستمال بپوشانید و فوراً دستها را با آب و صابون بشویید.

- ۴- در داخل اتاق ها و سالن و راهروها و رستوران و بیرون از محل اقامت از دستمال و لیوان شخصی و یا دستمال کاغذی و یا لیوان یکبار مصرف استفاده نمائید.
- ۵- دستمال کاغذی و لیوان یکبار مصرف را بعد از استفاده در داخل سطل زباله درب دار و دارای کیسه زباله مناسب بیندازید.
- ۶- توجه- سطل زباله داخل اطاق باید طبق برنامه هتل یا ساختمان محل اسکان روزانه تخلیه گردد.
- ۷- در طول اقامت از وسایل شخصی (حوله صورت و حمام، ملحفه، پتو، بالش، مسواک و ...) استفاده کنید.
- ۸- دستشویی و حمام را بعد از هر بار استفاده بشویید.
- ۹- لباس و وسایل استحمام را بعد از استفاده حتی المقدور در معرض نور خورشید قرار دهید.
- ۱۰- حتی الامکان از پهن کردن لباس و وسایل استحمام در داخل حمام خودداری نمایید.
- ۱۱- پنجره ها و درب ها را به منظور تهویه مناسب داخل اتاق ها مرتباً باز نمایید.
- ۱۲- برای پیشگیری از بروز بیماری اتاق های محل سکونت خود را مرتب نموده و تمیز نگه دارید.
- ۱۳- قبل از ورود به رستوران و یا غذا خوری و بعد از آن حتما دستها را با آب و صابون مایع بطور صحیح شستشو نمایید.
- ۱۴- در محل اقامت از ورود به محل آشپزخانه و آماده سازی غذا اکیدا خودداری کنید.

در مساجد شجره-جحفه-مسجدالحرام و مسجدالنبی

- ۱- در هنگام غسل در مساجد شجره و جحفه از حوله شخصی استفاده کنید.
- ۲- از مهر و سجاده شخصی استفاده کنید.
- ۳- پس از غسل خود را خوب بیوشانید.

در عرفات-منا-مشعر و رمی جمرات

- ۱- از مهر و سجاده شخصی استفاده کنید.
- ۲- هنگام سرفه و عطسه جلوی دهان و بینی خود را با دستمال کاغذی بگیرید.
- ۳- در صورتی که سطل های زباله درب دار در دسترس نبود، دستمال های کاغذی و لیوان های یکبارمصرف استفاده شده را در کیسه های شخصی ریخته در آن را ببندید و بعد در کیسه های زباله عمومی بیندازید.
- ۴- حتی المقدور از خوابیدن صورت به صورت در چادرها خودداری کنید.
- ۵- با باز گذاشتن دو طرف چادرها به مقدار کافی در زمان های متوالی گردش هوا را در چادرها برقرار کنید.
- ۶- از بشقاب و قاشق و چنگال مشترک استفاده نکنید.
- ۷- داخل چادرها را بطور مستمر نظافت کنید.

اقدامات و گزارش‌دهی تشدیدکنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای نوع A

نظر به اهمیت تشدید نظارت‌های بهداشتی بر عوامل محیطی پیشگیری از بروز و شیوع آنفلوآنزای نوع A ضرورت دارد گروه تخصصی بهداشت محیط و حرفه‌ای دانشگاه‌ها علاوه بر فعالیت‌های روتین خود در قالب برنامه‌های تشدید نظارت‌ها، توجه ویژه‌ای به پیشگیری از این بیماری مبذول داشته و براساس ۱۰ نوع چک لیست اماکن مختلف و فرم آماری مربوطه، اطلاعات حاصل از بازرسی‌ها را در مقاطع زمانی مشخص با استفاده از سیستم گزارش‌دهی پورتال مرکز سلامت محیط و کار معاونت سلامت به سطح کشوری گزارش دهند.

مراکز مشمول این دستورالعمل عبارتند از:

- ۱- مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی
- ۲- مدارس
- ۳- مهد کودک و روستا مهد
- ۴- مراکز جمعی شبانه روزی شامل پادگان‌ها، زندان‌ها، کانونهای تربیت، مدارس شبانه روزی، سرای سالمندان و خوابگاههای دانشجویی و مراکز نگهداری معلولین و عقب ماندههای ذهنی
- ۵- صنوف و کارگاه‌های کوچک
- ۶- کارگاه‌های بزرگ و کارخانجات
- ۷- بیمارستان‌ها
- ۸- اماکن عمومی شامل کلیه اماکنی که در آیین نامه بهداشت محیط بعنوان اماکن عمومی تعریف شده است و اماکن متبرکه و زیارتگاه‌ها و مساجد و تکایا
- ۹- سامانه‌های حمل و نقل عمومی شامل قطار، اتوبوس، مینی بوس، مترو
- ۱۰- پایانه‌های حمل و نقل عمومی شامل زمینی، ریلی، هوایی و دریایی

چک لیست‌های مورد استفاده در این برنامه چک لیست‌های پیوست این دستورالعمل می‌باشند که هم توسط مراکز مشمول دستورالعمل بصورت خود ارزیابی و هم توسط بازرسان بهداشت محیط/حرفه‌ای در زمان بازدید از مراکز تکمیل خواهند شد.

فرم آماری این برنامه تحت عنوان فرم گزارش اقدامات کنترل و پیشگیری از بروز و شیوع آنفلوآنزای نوع A گروه بهداشت محیط و حرفه‌ای دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ... توسط اعضای مرکز سلامت محیط و کار کمیته کشوری آنفلوآنزای نوع A تهیه شده، به پیوست می‌باشد و در این دستورالعمل با اختصار فرم گزارش‌دهی نامیده می‌شود،

اقدامات مورد انتظار در مراکز مشمول دستورالعمل:

- کلیه متصدیان، مدیران، کارفرمایان و سرپرستان مراکز مشمول این دستورالعمل موظفند چک لیست مربوط به راهنمای کنترل محیطی در مرکز تحت نظارت خود را به صورت روزانه تکمیل و در محل مناسبی بایگانی نمایند، به طوری که در صورت مراجعه بازرسان بهداشت محیط یا حرفه‌ای به آنان قابل ارائه باشد.
- تذکر- مسوولیت حسن اجرای این دستورالعمل در مراکز فوق، بر عهده‌ی بالاترین مقام مسؤول مرکز می‌باشد.

- بازرسان بهداشت محیط/حرفه‌ای شاغل در مراکز بهداشتی درمانی موظفند براساس برنامه زمان‌بندی تشدید بازدید خود از مراکز مشمول این دستورالعمل، ضمن بررسی و تصحیح چک لیست‌های تکمیل شده توسط خود مراکز، چک لیست مربوطه را شخصاً نیز تکمیل نمایند.

اقدامات مورد انتظار در مراکز بهداشتی درمانی:

- بازرسان بهداشت محیط/حرفه‌ای شاغل در مراکز بهداشتی درمانی موظفند تا پایان روز شنبه هر هفته گزارش مربوط به فعالیت‌های بازرسی را براساس اطلاعات چک لیست‌های مربوطه در **فرم گزارش دهی** تکمیل و به رویت سرپرست مرکز بهداشتی درمانی برسانند.
- سرپرست مرکز بهداشتی درمانی موظف است ضمن بررسی و تایید **فرم گزارش دهی**، آن را تا پایان وقت اداری روز یکشنبه هر هفته به ستاد مرکز بهداشت شهرستان ارسال نماید.
- تذکر- مسوولیت حسن اجرای این دستورالعمل در مرکز بهداشتی درمانی به عهده سرپرست مرکز می باشد.

اقدامات سطح شهرستان:

- گروه بهداشت محیط/حرفه‌ای ستاد مرکز بهداشت شهرستان موظف است ضمن نظارت بر عملکرد مراکز بهداشتی درمانی، فرم‌های دریافت شده از مراکز بهداشتی درمانی را جمع‌آوری، بررسی و تصحیح نماید.
- جمع‌بندی عملکرد شهرستان می‌بایست در **فرم گزارش دهی** جمع‌بندی و تا پایان وقت اداری دوشنبه هر هفته با تایید کارشناس مسوول بهداشت محیط/حرفه‌ای و امضای رئیس مرکز بهداشت شهرستان به ستاد مرکز بهداشت استان (معاونت بهداشتی/سلامت) ارسال شود.
- تذکر- مسوولیت حسن اجرای این دستورالعمل در شهرستان به عهده رئیس مرکز بهداشت شهرستان می باشد.

اقدامات سطح استان (معاونت سلامت/بهداشتی دانشگاه) :

- همانگ کننده برنامه آنفلوآنزای نوع A در دانشگاه موظف است ضمن جمع‌آوری، بررسی و تصحیح فرم‌های دریافت شده از مراکز بهداشت، جمع‌بندی عملکرد استان (دانشگاه) را به تایید کارشناس مسوول بهداشت محیط/حرفه‌ای دانشگاه رسانده و پس از امضای معاون بهداشتی/سلامت دانشگاه اطلاعات مورد نظر در **فرم گزارش دهی اقدامات کنترل و پیشگیری از بروز و شیوع آنفلوآنزای نوع A گروه بهداشت محیط و حرفه‌ای** را تا پایان وقت اداری سه شنبه هر هفته را در فرم گزارش‌دهی مراقبت محیط آنفلوآنزا پورتال مرکز سلامت محیط و کار معاونت سلامت وارد نماید.
- تذکر- مسوولیت حسن اجرای این دستورالعمل در استان به عهده معاون بهداشتی/سلامت دانشگاه می باشد.

اقدامات سطح کشوری (مرکز سلامت محیط و کار) :

- اداره کنترل عوامل محیطی مؤثر بر سلامت مرکز سلامت محیط و کار نتایج فعالیت‌های هفتگی دانشگاه‌ها برای کنترل محیطی مراقبت آنفلوآنزای A را روز چهارشنبه هر هفته براساس اطلاعات دریافت شده از پورتال معاونت سلامت جمع‌بندی و برای ارائه به دبیرخانه کمیته کشوری مراقبت آنفلوآنزای نوع A آماده می نماید.
- اداره کنترل عوامل محیطی مؤثر بر سلامت مرکز سلامت محیط و کار ضمن انجام اقدامات لازم برای ارتقاء کیفیت فعالیت‌ها از طریق هماهنگ‌کننده برنامه دانشگاه‌ها، روز شنبه هر هفته پس‌خوراند اقدامات هفته گذشته دانشگاه‌ها را بصورت بولتن گزارش‌دهی کنترل محیطی آنفلوآنزای نوع A به کلیه دانشگاه‌ها ارسال می نماید.

شرح وظایف هماهنگ کننده (فوکال پوینت) برنامه در دانشگاهها

- ۱- تنظیم برنامه زمان بندی اجرای اقدامات کنترل محیطی پیشگیری از آنفلوآنزای نوع A در سطح دانشگاه
- ۲- هماهنگی اجرایی درون بخشی و بین بخشی اجرای برنامه کنترل محیطی پیشگیری از آنفلوآنزای نوع A در سطح دانشگاه
- ۳- شناسایی مناطق پرخطر و پایش نقاط بروز و مستعد همه گیری با هماهنگی گروه مبارزه با بیماری ها و هماهنگی و اجرای اقدامات مورد نیاز برای کنترل محیطی پیشگیری از آنفلوآنزای نوع A در سطح دانشگاه
- ۴- نظارت بر حسن اجرای برنامه کنترل محیطی پیشگیری از آنفلوآنزای نوع A و ارائه پسخوراند فعالیتها در سطح دانشگاه
- ۵- بررسی، تصحیح و جمع بندی گزارش عملکرد استان درخصوص کنترل محیطی پیشگیری از آنفلوآنزای نوع A در سطح دانشگاه از طریق دریافت اطلاعات مراکز بهداشت شهرستان
- ۶- آنالیز گزارش های دریافتی و ارسال پسخوراند مربوطه به شهرستان های تحت پوشش و ادارات سطح دانشگاه
- ۷- گزارش دهی به مرکز سلامت محیط و کار از طریق سیستم پورتال معاونت سلامت

فرم گزارش اقدامات کنترل و پیشگیری از بروز و شیوع آنفلوآنزای نوع A گروه بهداشت محیط و حرفه ای

ردیف	نوع ناگهانی و مراکز	تعداد افراد شناسایی شده و مشکوک به آنفلوآنزای نوع A		آموزش			سرویس بهداشتی			کنندگایی			استفاده از وسایل شخصی (تعداد)	تعداد مواردیکه پسماند پزشکی ویژه را عمیقاً دستوراالعمل مددپریت می نماید	تعداد مواردیکه افراد مشکوک و بیمار در اتاق ایزوله بستری می شوند	تعداد مواردیکه وسایل حفاظت فردی موجود و استفاده می نمایند	تعداد مواردیکه در مبداء حرکت مطابق دستوراالعمل (تعداد)	تعداد نصب پرده و پوشش پنجره ها مطابق دستوراالعمل (تعداد)	
		تعداد افراد	تعداد موارد بازرسی شده	تعداد افراد آموزش داده شده	تعداد جلسه آموزشی گروهی	نصب اطلاعیه آموزشی در محل (تعداد)	تعداد پرسنل بهداشتی	تعداد دستورات	تعداد مواد دیکه برابر دستوراالعمل سطوح را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند	تعداد مواد دیکه برابر دستوراالعمل سطوح را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند	تعداد مواد دیکه برابر دستوراالعمل سطوح را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند	تعداد مواد دیکه برابر دستوراالعمل سطوح را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند							تعداد مواد دیکه برابر دستوراالعمل سطوح را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند
1	مدارسی	مدارس																	
2	مراکز جمعی	مراکز جمعی شیانگه رومی																	
3	مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی	میترو کنار انرژی و سبزی پختی هوانی زینتی دریانی																	
4	سازمان حمل و نقل																		
5	پایانه حمل و نقل																		
6	بیمارستان																		
7	صنوف و کارگاه های	کوچک (تعداد شامل کمتر از ۲۰ نفر) بزرگ (تعداد شامل مساوی و بیشتر از ۲۰ نفر)																	
8	اماکن عمومی	مساجد، اماکن تفریحی و پارک ها مراکز ورزشی استخر شنا سینما، تئاترها و کنسرت																	
9	مجموع کل	ملاحظات:																	

دستورالعمل تکمیل فرم گزارش دهی

این دستورالعمل برای نحوه تکمیل فرم گزارش اقدامات کنترل و پیشگیری عوامل محیطی مقابله با بروز و شیوع آنفلوآنزای نوع A در اماکن و مراکزی که جزو اولویت های مرکز سلامت محیط و کار است تهیه شده است معاونت های بهداشتی دانشگاه های علوم پزشکی موظفند گزارش اقدامات انجام شده را برابر فرمت ابلاغی بصورت هفتگی به مرکز سلامت محیط و کار ارسال نمایند .

تعاریف :

- ۱- **مراکز آموزشی** : منظور مدارس ابتدایی، راهنمایی، متوسطه و مهد کودک می باشد
- ۲- **مراکز جمعی شبانه روزی** : منظور مراکزی که افراد بصورت گروهی برای مدت زمان بیش از یک شبانه روز مقیم هستند و زندگی می کنند از جمله پادگان، مراکز نظامی و انتظامی، زندان، کانونهای تربیتی، مدارس شبانه روزی، سرای سالمندان، خوابگاه های دانشجویی، مراکز نگهداری معلولین و کم توان ذهنی است
- ۳- **مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی**: منظور کلیه مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی که در فرم آماری فرم ۴/۴ زیر مجموع کد اصلی ۲، ۳ و ۴ است.
- ۴- **سامانه حمل و نقل** : منظور وسائط نقلیه حمل و نقل مسافر مانند قطار، اتوبوس و مینی بوس است .
- ۵- **پایانه حمل و نقل**: منظور پایانه هوایی، ریلی، زمینی و دریائی است.
- ۶- **بیمارستان** : یک موسسه پزشکی است که با استفاده از امکانات تشخیصی، درمانی، بهداشتی، آموزشی و پژوهشی به منظور درمان و بهبودی بیماران سرپایی و بستری بصورت شبانه روزی تاسیس می گردد.
- ۷- **صنوف و کارگاه**: منظور صنوف و کارگاه های کوچک (کارگاه های صنفی که تعداد شاغلین آنها کمتر از ۲۰ نفر است) و کارگاه های بزرگ و کارخانجات (کارگاه های بزرگ و کارخانجات که تعداد شاغلین آنها مساوی و بیشتر از ۲۱ نفر است)
- ۸- **اماکن عمومی** : منظور هتل، متل، مهمانسرا، مهمانپذیر، مساجد و اماکن متبرکه، اماکن ورزشی، استخرهای شنا و سینما است

موارد اقدامات و فعالیت ها بشرح زیر می باشد

- ۱- **تعداد کل**: منظور تعداد کل مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی موجود در منطقه تحت پوشش است .
- ۲- **تعداد موارد بازرسی شده** : منظور مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی بازرسی شده در طول مدت گزارش دهی است .
- ۳- **تعداد افراد**: منظور تعداد افراد شاغل و دانش آموز در مراکز آموزشی، تعداد افراد شاغل و ساکن در مراکز جمعی شبانه روزی، تعداد افراد شاغل در مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، تعداد افراد شاغل و بیمار بستری در بیمارستان و تعداد افراد شاغل در کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی در طول مدت گزارش دهی است.

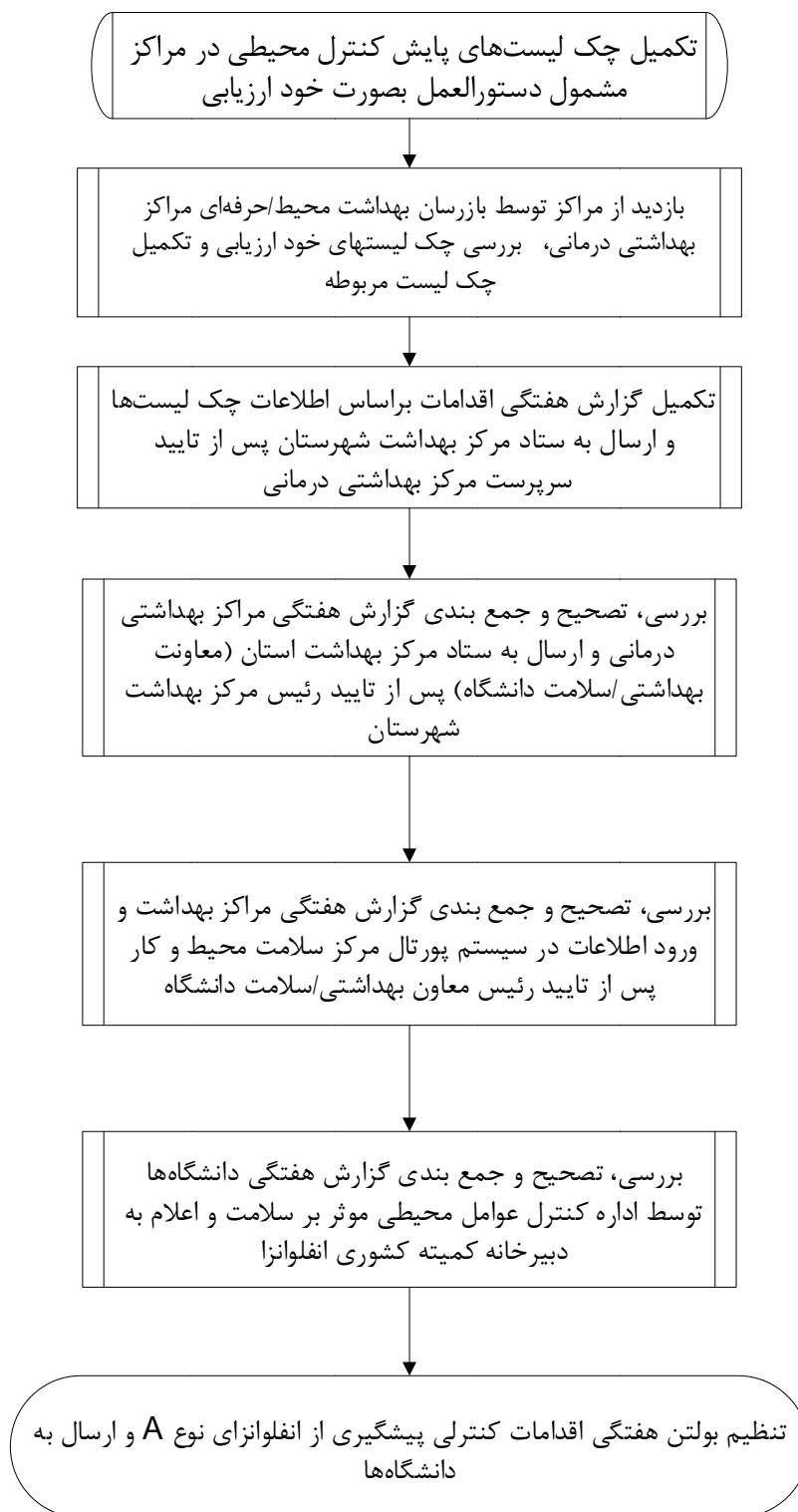

- ۴- **تعداد افراد شناسایی شده و مشکوک به آنفلوآنزای نوع A:** منظور تعداد افراد شاغل و دانش آموز در مراکز آموزشی، تعداد افراد شاغل و ساکن در مراکز جمعی شبانه روزی، تعداد افراد شاغل در مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، تعداد افراد شاغل شناسایی شده و مشکوک و بیمار آن مبتلا در بیمارستان و تعداد افراد شاغل در کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی در طول مدت گزارش دهی مشکوک به ابتلا به بیماری آنفلوآنزا نوع A شده اند.
- ۵- **توزیع پمفلت، تراکت آموزشی:** منظور تعداد مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی بازرسی شده پمفلت و تراکت توزیع شده است
- ۶- **نصب تابلوی آموزشی در محل:** تعداد مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی که اطلاعیه (پوستر، تراکت، استندو.....) آموزشی مرتبط با پیشگیری از آنفلوآنزای نوع A در مکان های مناسب نصب نموده اند
- ۷- **تعداد جلسه آموزشی گروهی:** منظور تعداد موارد جلسه آموزشی برگزار شده مرتبط با پیشگیری از آنفلوآنزای نوع A برای پرسنل و افراد ساکن در مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی بازرسی شده است
- ۸- **تعداد افراد آموزش داده شده:** منظور تعداد افراد (دانش آموز، شاغل و ساکن) در مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی که در طول مدت گزارش دهی آموزش دیده اند.
- ۹- **دارای صابون مایع:** تعداد مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی که دارای صابون مایع می باشند
- ۱۰- **نصب دستورالعمل نحوه شستشوی دست ها:** تعداد مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی که دستورالعمل نحوه شستشوی دست ها در محل دستشویی نصب شده است.
- ۱۱- **تعداد مواردیکه برابردستورالعمل سرویس بهداشتی را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند:** تعداد مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی که برابردستورالعمل سرویس بهداشتی را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند.
- ۱۲- **تعداد مواردیکه برابر دستورالعمل سطوح را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند:** تعداد مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک مورد بازرسی که برابردستورالعمل سطوح را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند.

- ۱۳- تعداد مواردیکه برابر دستورالعمل ابزار و لوازم کار را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند: تعداد مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی که برابر دستورالعمل ابزار و لوازم کار را نظافت، شستشو و گندزدایی میکنند.
- ۱۴- وسایل نظافت و گندزدایی مجزا برای سطوح و سرویس های بهداشتی: تعداد مراکز آموزشی، مراکز جمعی شبانه روزی، مراکز تهیه، نگهداری، توزیع و عرضه مواد خوردنی و آشامیدنی، سامانه و پایانه حمل و نقل، بیمارستان و کارگاه های صنفی کوچک و بزرگ و اماکن عمومی مورد بازرسی که وسایل نظافت و گندزدایی دستشویی آن مجزا از وسایل نظافت و گندزدایی مکانهای دیگر است.
- ۱۵- استفاده از وسایل شخصی: منظور تعداد اماکن عمومی مورد بازرسی در طول دوره گزارش دهی است که پرسنل و مراجعین از وسایل شخصی (از قبیل حوله، چادر نماز، عبا، لباس ورزشی و .....) استفاده می نمایند
- ۱۶- تعداد مواردیکه پسماند پزشکی ویژه را مطابق دستورالعمل مدیریت، می نماید: منظور تعداد بیمارستانهای بازرسی شده در طول گزارش دهی است که پسماند های ویژه را مطابق " ضوابط و روشهای مدیریت اجرایی پسماند های پزشکی و پسماند های وابسته" جمع آوری، نگهداری، حمل و نقل، بی خطر سازی و دفع می نمایند.
- ۱۷- تعداد مواردیکه افراد مشکوک و بیمار در اتاق ایزوله بستری می شوند: منظور تعداد بیمارستانهای بازرسی شده در طول گزارش دهی است که از اتاق ایزوله برای بستری بیمار و افراد مشکوک به بیماری آنفلوانزای نوع A استفاده می شود.
- ۱۸- تعداد مواردیکه از وسایل حفاظت فردی موجود استفاده می نمایند: منظور تعداد بیمارستانهای بازرسی شده در طول گزارش دهی است که وسایل حفاظت فردی را متناسب با تعداد افراد مرتبط فراهم نموده و افراد از وسایل مذکور مطابق راهنما استفاده می نمایند.
- ۱۹- تعویض وسایل خواب در مبداء حرکت مطابق دستورالعمل: تعداد قطار مورد بازرسی که وسایل خواب را در مبداء حرکت مطابق دستورالعمل تعویض می نمایند.
- ۲۰- عدم نصب پرده و پوشش پنجره ها مطابق دستورالعمل: تعداد اتوبوس و مینی بوس مورد بازرسی که عدم نصب پرده و پوشش پنجره ها را مطابق دستورالعمل رعایت نموده اند.

نمودار جریان فرآیند گردش کار اقدامات و گزارش دهی تشدیدکنترل محیطی مقابله با آنفلوآنزای نوع A

آنفلوآنزای نوع A نومی بیماری ویروسی است که توسط ویروس (H1N1) ایجاد می شود و بر اساس آخرین مطالعات راه های انتقال این ویروس از انسان به انسان و از طریق سرفه عطسه تخلیه ترشحات بینی و دهان تماس دست ها با محیط آلوده به ویروس مانند دستگیره درب ها و یا وسایلی که بطور عمومی و مشترک استفاده می شود و انتقال آن از طریق دست آلوده شده به بینی و دهان و یا چشم است.

با توجه به این که ویروس (H1N1) در خارج از بدن به مدت ۳ تا ۸ ساعت زنده می ماند و بیماری و به سرایت انتقال می یابد. همکاری و هماهنگی بین افراد جامعه و سیستم بهداشتی برای کنترل بیماری با اقدامات زیر ضروری است:

- آموزش رعایت بهداشت فردی به کلیه افراد در سطح جامعه برای پیشگیری از سرایت بیماری
- الزام به رعایت بهداشت عمومی در محیط با هدایت و نظارت دقیق سیستم بهداشتی
- آمادگی سیستم بهداشت و درمان برای برخورد سریع و مناسب با موارد مشکوک به بیماری و پیشگیری از انتقال آن

در این مجموعه دستورالعمل های لازم برای کنترل محیطی انتقال ویروس و پیشگیری از سرایت آن با تاکید بر مراکز توبه و توزیع مواد غذایی امکان جمعی مدارس، مهدها، وسایط و پایانه های حمل و نقل عمومی جمع بندی شده است.

